

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

אחרי מות

לעילוי נשמת מרן שר התורה: רבי שמריהו יוסף חיים בן יעקב ישראל זצ"ל

ולעילוי נשמת

זקני הצדיק

רב זאב בן הרב פסח יוסף אקרמן זצ"ל

שנפטר חוה"מ כ' ניסן התשט"ו

ולהצלחת כל "התורמים" להדפסת העלונים וספרי וטהר לבנו

שהקב"ה יתן להם חיים טובים ארוכים,

מלאים בסיפוק ונחת עצמי ובסיפוק ונחת מכל יוצאי חלציהם,

ושיזכו לאושר ועושר להגדיל תורה ולהאדירה אמן ואמן.

כס"ג אלול תש"ב
לאימו הגורג, מצטרף המעורר לשי"א להפצת ספרו ולחיזוק אימו ואחיו
ב"ר יעקב

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך"

נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים

לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לס"ט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאזכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

וטהר לבנו – אחרי מות

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן.

ולכאורה לפי פירוש זה, מיתת בני אהרן גרם קטרוג על עם ישראל, ואיך זה יתכן??? הרי שמשה רבינו אמר שבמיתתם היה קידוש ה' - **"ואקדש בהם"** ולא קטרוג ח"ו??? ובכלל לא מובן טענת המלאכים, שהרי קריעת ים סוף כבר מלפני כשנה, וגם כבר מתו בני אהרן, אז מה התועלת בדבריהם??? ולא יתכן שחש ושלוש יש תרעומת למלאכים כלפי הבורא, גם כשיש צער על מיתת צדיקים???

ולכן נראה שטרם בורא עולם לענות לטענת המלאכים, שבני אהרן מתו **"בקרבתם לפני ה'"** ולא בגלל חטא העגל, כי חטא העגל התכפר לאהרן בקורבנות שהקריב או לפני כן בתפילתו של משה, וגם כפי שיתבאר **ונתבאר בפרשת שמיני** אהרן אכן לא חטא אלא הפגם היה כי יצא ממנו תוצאה של חטא, ולכן זה בכלל לא דומה לבני ישראל שחטאו בעבודה זרה.

ובני אהרן שמתו **(ביארתי באריכות בפרשת שמיני)**, כי הקטירו באש זרה בלי רשות, והיה זה רק אחרי שאהרן התבייש שהמתין לאש שתבוא משמים ועדיין לא באה, והם בעזות של קדושה שחשו על כבוד אביהם והקטירו קטורת כי ידעו שכוחה גדול מאוד, וכך חשבו לזרז את האש תמיד שבאה מהשמים, ולכן נשרפו בקדושה באותו אש קדש מושלמת שמשה ואהרן וכל עם ישראל חיכו לה, כי כוונתם הייתה לטובה רק שגו בדרכם, וזה עשה גם קידוש השם עצום שבורא עולם לא מוותר אפילו לצדיקים גמורים שכוונתם לשם שמים, אבל דרכם הייתה מוטעית.

וזה גם הוכיח שאהרן לא חטא ממש, כי לאהרן לא הייתה שום כוונה לעשות עגל, אדרבא כוונתו הייתה לעכב ורק התוצאה הייתה נוראה שיצא עגל, ואהרן לא נשרף כי דרכו הייתה טובה למרות התוצאה, ורק שני בניו שפעלו בדרך לא נכונה נשרפו, לא דווקא למען העונש, אלא למען התוצאה שזה עשה קידוש השם והוסיף יראת שמים, וזה השלים לתקן את התוצאה הנוראה של ע"ז שיצא מאהרן בלי כוונה חלילה.

אחרי מות – המשך

ולפי זה וגם לפי האמור קודם, אפשר להבין את טענת המלאכים כשמתו בני אהרן לפני הקב"ה למה קרעת את הים לפני ישראל? שהם המלאכים בוודאי ידעו את התשובה שאהרן לא חטא, רק הם רצו שריבונו של עולם יוכיח זאת לתועלת עם ישראל.

ואכן בגלל טענתם שיש צורך בהוכחה, הקב"ה נתן לעם ישראל במתנה את יום הכיפורים, בטענה שלא יבוא בכל עת אל הקודש בלי רשות כדרך שעשו בניו ומתו, אלא רק ביום המיוחד יום כיפור יום קדוש ונורא שבו יש רשות לכהן גדול להיכנס ולכפר על עם ישראל.

ולכן יש עניין ביום כיפור לבכות על שני בני אהרן, וכמו שכתוב בפסוק **"וכל ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'"** כי בזכותם - בזכות מותם קיבלנו במתנה את יום הכיפורים, ואכן ביום שכתבתי זאת לפני ערבית פתחתי שפת אמת ובדיוק ראיתי שכתב כדברי וברוך שכיוונתי, והוסיף שעל כן התקנא בהם משה ואמר שהם גדולים ממנו כי בזכותם זכינו ביום הקדוש **"יום כיפור"**.

ונלמד מזה, כמה אוהב אותנו בורא עולם, ומנצל כל בכל מקרה ומצב את כל האפשרויות וההשלכות לטובת עם ישראל, שעם ישראל יקבל את התועלת המקסימלית מכל דבר שפעל, וגם אנחנו נלך בעקבות הבורא ונחשב דרכינו וננצל את כל הטוב שאפשר להוציא מאתנו, ולא נסתפק במועט, אלא מכל הכיוונים נעשה רק טוב, ושכל ההשלכות של מעשינו יהיו רק לטובה ולא להיפך חלילה, בהצלחה אמן ואמן.

כתב רש"י, שמוזכר כאן שוב מיתת בני אהרן, כדי להזהיר את אהרן שלא יבא בכל עת אל הקודש, כדי שלא ימות כדרך שמתו בניו.

ולכאורה זה סותר את הגמרא **זבחים קטו'** שאמר לו משה לאהרן: אמר לי הקדוש ברוך הוא, **"ונקדש בכבודי"** שעתיד הבית להתקדש במכובדים, וסבור הייתי שיתקדש הבית או בי או בך, אבל עכשיו שמתו בניך מוכח לי שהם יותר מכובדים מאתנו ולכן דווקא מתו בניך, **ואילו כאן נאמר** לאהרן טעם הדבר שמתו בניו כי **נכנסו אל הקודש באיסור!** **ואל תאמר** שבשעת שמתו בני אהרן משה רבינו היה חייב לנחם את אהרן ולכן אמר לו סיבת של **"ונקדש בכבודי"**, אבל הסבר האמתי הוא שמתו כעונש כמו שכתוב כאן, והסבר זה ניתן לאהרן רק לאחר תקופה כאשר כבר נרגע מהאבל, תירוץ זה אינו נכון, שהרי גם פרשה זו של **אחרי מות** נאמרה באותו יום של פטירת בני אהרן? ובדוחק אפשר לתרץ שיש הבדל שעות.

ונראה לתרץ על פי המדרש, **"כשמתו בני אהרן אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה למה קרעת את הים לפני ישראל"**, וכתוב **במדרש יונתן** הסבר מדהים לכך, שהרי רש"י כתב גם שבני אהרן מתו בגלל חטא אהרן שעשה את העגל, ולכאורה הרי אהרן יכול היה לתרץ שהיה אנוס כי שחטו את חור בפניו, אלא שבעבודה זרה אנוס לא נחשב לתירוץ ולכן נחשב התוצאה לאהרן כחטא, כמו שכתוב **"גם באהרן התאנף ה' להמיתו"**.

ובמדרש מדרש תהלים א' כ' טו' ה', **זוהר תרומה קע'**, ילקוט ראובני בשלח סי' פב' פט' כתוב שבשעת קריעת ים סוף טענו מלאכי השרת לפני הקב"ה הרי הללו המצרים עובדי עבודה זרה וגם הללו היהודים עובדי ע"ז, ולמה היהודים ניצולים?? **ענה** להם הקב"ה היהודים אנוסים היו.

טוען **"המדרש יונתן"** שבשעה שמתו נדב ואביהו בגלל חטא אהרן בעגל, הרי זה מוכיח שאנוס לא מועיל לפטור מעונש על עבודה זרה, ולכן שאלו המלאכים שוב, ולמה קרעת הים לישראל???

ובדרך דומה, ממה שכתוב **"אחרי מות"** זה עצמו מבהיר שמתו על זלזול בקודש ולא בגלל חטא העגל, שכתוב בגמרא גיטין ס' אמר רב לוי, שמונה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן, פרשת כהנים ופרשת אחרי מות, והקשו בתוספות שיש דעה שכל מקום שכתוב **"אחרי"** זה קרוב לאותו זמן, ואילו **"אחרי"** זה אחרי תקופה ארוכה, והרי כאן כתיב **"אחרי"** וזה היה באותו יום??

ותירץ ה"אמרי שפר", שבמתן תורה שהיה כמעט שנה לפני יום הקמת המשכן, כתוב **"ויראו את אלקי ישראל"**, וכתוב ברש"י שהסתכלו והציצו והתחייבו מיתה, אלא שלא רצה הקב"ה לערבב שמחת התורה, והמתין לנדב ואביהו עד יום חנוכת המשכן, (והארכתי בפרשת שמיני לבאר מדוע הייתה המתנה עד ליום הקמת המשכן).

לכן כתוב **"אחרי"** כי כבר מאז התחייבו מיתה, ואכן זה מוכיח מפורש שהעונש מיתה שלהם לא קשור לחטא העגל, כי במתן תורה התחייבו מיתה וזה היה לפני חטא העגל.

וטהר לבנו – אחרי מות

למה קרעת את היס לפני ישראל – המשך

עדיין לא ירדה מהשמים, ולכן גם הם פעלו באופן דומה ובלי חשבונות.

זזה טענת המלאכים אם הם מתו סימן שזה לא פעולה נכונה וחיונית, אם כן מדוע אצל נחשון מה שפעל בלי חשבונות זה היה חיובי וגרם לנס קריעת ים סוף, וכי מה נשתנה זה מזה?!

ועל זה ענה הקב"ה שמיתתם הייתה להוכיח את כבוד אביהם שלא חטא בעגל, וכל רצונם היה לכבד את אביהם וכפי שהרחבנו בהרחבה קודם ובפרשת שמיני.

ולא יבוא בכל עת, בזאת יבא אהרן אל הקדש

ודגומא לרעיון זה, הנה 30 יום לפני פסח כבר מתכווננים לקדושת הפסח, וכשכבר הגיע פסח כבר למחרת מתחילים בהכנה לחג שבועות - מתן תורה על ידי מצוות ספירת העומר, **ולהבדיל** כמו שאנשים שמצפים לטיול הימים שלפני הטיול יש בו הרבה התרגשות והתלהבות, לפעמים יותר מהטיול עצמו, דבר שכמובן אי אפשר לאומרו על קדושה, **וכפי** שסיפרנו על הצדיק רבי שמשון פינקוס זצ"ל שכגודל מסירות הנפש שלו בבדיקת החמץ כך זכה לגודל האורות של הקדושה בליל סדר פסח ולדורות.

וייתכן ויש כאן עוד מסר שלמרות ולא כל הזמן הוא יצליח להגיע ולהיכנס לקדושה שהוא שואף אליה מיד באותו רגע שלבו חפץ, כמו שאהרן הכהן ידע שרק ביום אחד בלבד הוא יכול להיכנס ולא יותר, בכל זאת התורה הקדושה דורשת ממנו שהוא חייב בכל זאת לשאוף ולהתעלות כביכול **ולהכין את עצמו בכדי שמצדו הוא יוכל להגיע ל"יותר ימים" שבהם הוא כביכול מסוגל** ויכול להצליח ולהיכנס לקדוש הקודשים.

ולמרות שהוא יודע שזה לא יצליח, בכל את זה לא מיותר ולא לחינם, כי אז סוף סוף ביום היחיד הקדוש - ביום הכיפורים כאשר היום הנכון יגיע, אז כל ההכנות וכל ההכזבות וחוסר ההצלחה של כל השנה שהגיעו לו למרות כל השאיפות והעבודה הקשה, כל זה יתפרץ אצלו בפעם אחת לאש עצומה בגודלה, לקדושה עצומה ביותר שאין לתאר ולצייר אותה כלל, והדברים מוכחים ממש שזה עובד ממש כך.

כי הנה יש תקופות שהתפילות מגיעים לשיאים אנחנו אחוזים אש תבערה ומגיעים לדבקות עצומה בבוא עולם, ופתאום אחרי זה מגיע תקופה ולפעמים גם תקופה ארוכה ש"יבש חציר נבל ציץ", כמה שאנחנו מתאמצים ומשתוקקים לריתחא ולאש קודש בכל זאת בקושי מצליחים להתפלל בכוונה פשוטה בלי הסחת דעת, והלב ממאן להתנחם, למה?!! מה קרה לי?? אלוקים אל תרחק ממני, צמאה לך נפשי, השיבני ה' אליך, חדש ימינו כקדם.

אבל יהודי יקר, לא תמיד זה באשמתך, בורא עולם נתן לך טעימה כביכול כמו טעימה של יום אחד קדוש ואילו כל השנה אתה צריך לרצות להיכנס להגיע ליותר מיום אחד כביכול אבל אתה לא תגיע לידי זה כמו שאהרן לא הגיע ליותר מיום אחד בשנה, כי בורא עולם רוצה את השאיפה ואת ההכנה ונהנה משברון הלב שעל זה אתה בוכה ולא על אובדן כספי וגשמי, לב נדכה אלוקים לא תבזה, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו, וכאמור ביום המיוחל שלהבת ענקית תבער בך עד לב השמים רק חזק ואמץ אמן ואמן.

לחוקת עולם לכפר אחת בשנה, ויעש כאשר צוה ה' את משה

הקודשים רק לפעם בשנה, ענה לו הקב"ה שלא כפי שאתה סבור, אלא אהרן יכול להיכנס בכל זמן שירצה ולא רק פעם אחת בשנה רק שיעשה כסדר הזה המפורט בפרשה.

ומוסיף האדמו"ר המהרי"ד מבעלזא זצ"ל, שלכן בכל מה שקשור לסדר ופירוט מה שנצרך לכניסה לקודש הקודשים כתוב שמו של אהרן כי גם אצל אהרן זה היה צורך והכרח, אבל בפסוק שכתוב **"לכפר אחת בשנה – ויעש כאשר צוה**

עוד הסבר בהבנת טענת המלאכים, על פי מה שהרחבת בשיעור של פסח, שהנה נחשון שקפץ לים סוף זה היה כי בער בו ציווי ה' **"דבר אל בני ישראל – ויסעו"** ולכן קפץ לים בלי חשבונות כלל, **ובזכות** נחשון נקרע היס כפי שכתבה הגמרא **בסוטה לז'**, ואם כן פעולה כזו חיובית היא.

וחז"ל אומרים שרוב הבנים דומים לאחי האם, וא"כ נדב ואביהוא שהיו אחיינים של נחשון היו דומים בטבעם לנחשון, וגם הם כביכול קפצו לים בעזות דקדושה, כי בער בהם כבוד עם ישראל וכבוד אביהם אהרן שנכלם כי האש

הוסיף רש"י, שגם כשאהרן בא עם כל הקורבנות והבגדים כפי שמופיע בפרשתנו, בכל זאת לא בכל עת הוא יכול להיכנס לקודש הקודשים, אלא אך ורק ביום הכיפורים בלבד, אגב אולי רמוז כאן, שבזאת יבוא אהרן: **בזא = י, ת = תשרי, שבי' תשרי יבוא.**

ולכאורה משמע מהפסוק **שלא כל הזמן** הוא יכול לבוא, אבל במשמעות **"לא כל הזמן"** משמע שבחלק מהזמן הוא כן יכול, וגם כשכבר יכול לבוא זה בתנאים מסוימים, ואם כן קשה ותמוה איך בכל זאת נשאר רק יום אחד בשנה שרק אז הוא יכול להיכנס, הרי מהלשון משמע שלא כל הזמן ורק חלק, ואם זה רק יום אחד זה אפילו לא חלק, אלא **בעצם אסור בכלל להיכנס חוץ מיום** בודד אחד שרק בו מותר בצירוף תנאים???

ונראה, שהתורה חפצה בלשונה הקדושה לגלות לנו דרך בעבודת ה', שכל הזמן בן אדם צריך לזכור שמצד אחד חייבים לשאוף להגיע ולהיכנס לקדושה, אבל חייבים גם לזכור שלא כל הזמן אדם נמצא ועומד בקדושה, אלא חשוב מאוד שרוב הזמן נהיה בדרך ובעלייה לבוא לקדושה - לשאוף ולהתקדם ולהתכונן לקדושה, ושוב אחרי שכבר הגעת לקדושה עליך שוב להיכנס למסלול חדש להגיע לקדושה הנוספת, **"כי ההכנות לקדושה חשובה היא ביותר"**, וככה תחיה כל החיים, וגם אהרן הכהן צריך לנהוג כן, כפי שיתבאר בסמוך.

כי הנה יש תקופות שהתפילות מגיעים לשיאים אנחנו אחוזים אש תבערה ומגיעים לדבקות עצומה בבוא עולם, ופתאום אחרי זה מגיע תקופה ולפעמים גם תקופה ארוכה ש"יבש חציר נבל ציץ", כמה שאנחנו מתאמצים ומשתוקקים לריתחא ולאש קודש בכל זאת בקושי מצליחים להתפלל בכוונה פשוטה בלי הסחת דעת, והלב ממאן להתנחם, למה?!! מה קרה לי?? אלוקים אל תרחק ממני, צמאה לך נפשי, השיבני ה' אליך, חדש ימינו כקדם.

אבל יהודי יקר, לא תמיד זה באשמתך, בורא עולם נתן לך טעימה כביכול כמו טעימה של יום אחד קדוש ואילו כל השנה אתה צריך לרצות להיכנס להגיע ליותר מיום אחד כביכול אבל אתה לא תגיע לידי זה כמו שאהרן לא הגיע ליותר מיום אחד בשנה, כי בורא עולם רוצה את השאיפה ואת ההכנה ונהנה משברון הלב שעל זה אתה בוכה ולא על אובדן כספי וגשמי, לב נדכה אלוקים לא תבזה, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו, וכאמור ביום המיוחל שלהבת ענקית תבער בך עד לב השמים רק חזק ואמץ אמן ואמן.

האדמו"ר הקדוש רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל, הקשה למה בכל הפרשה כתוב שמו של אהרן **"בזאת יבוא אהרן"**, ונתן אהרן, **"והקריב אהרן"**, ואילו כאן בסיום הנושא כתוב **"ויעש כאשר צוה"** ולא כתוב שמו של אהרן, למה אכן לא כתוב **"ויעש אהרן"!!**

ותירץ על פי הגאון מווילנא שביאר את דברי המדרש ויקרא רבא נא' שמשו הצטער שמא נדחף אהרן מלהיכנס לקודש

וטהר לבנו – אחרי מות

בכדי לקבע בתודעת כל הכוהנים הגדולים לדורותיהם, שרק פעם אחת בשנה אפשר להיכנס ולא יותר.

ולכן למרות שהפסוק **"ויעש"** מדבר על אהרן הכהן, בכל זאת לא נזכר שמו, כי כל מה שאהרן הקפיד כמו שכתוב בפסוק זה להיכנס רק **"אחת בשנה"** זה לא היה בגללו ועברו שהרי **לו מותר כל הזמן בהכנה ראויה**, אלא עבור כוהנים גדולים אחרים, שכלפיהם זה דין שמחייב שרק **"אחת בשנה"**, ועל כן כאן לא נכתב שמו של אהרן.

וזה אכן שבח לאהרן, שלמרות שהיה מותר לו יותר, הוא הקפיד רק על **"אחת בשנה"** עבור הדורות הבאים, ואולי כשם שלא התגאה והתנשא בבגדי הכהונה אלא לבשם לשם שמים בלבד, **למרות** שכתוב עליהם **"לכבוד ולתפארת"**, כך הקפיד על **"אחת בשנה"** לשם שמים ממש.

וזה תיקון מושלם כנגד מה שבניו הקטירו בלי רשות ובאיסור, וכך גם כאן אהרן למרות שהיה לו רשות בכל זאת מנע את עצמו מלהקטיר את הקטורת בכל עת, למרות שהיה לו היתר בכל זאת רק אחת בשנה הוא נכנס והקטיר.

ואולי אהרן הבין מהזכרת מיתת בניו בתחילת העניין, שלמרות שמותר לו כדאי לו להקפיד על **"אחת בשנה"**, **ולכן** כתוב **"ויעש"** מיד עם סיום פרשה זו, ולמרות שמאמירת פרשה זו לאהרן יש חצי שנה עד יום כיפור, בכל זאת היות ואהרן מיד בשמיעתו פרשה זו, הבין שמותר לו בשונה משאר הכוהנים הגדולים, ובכל זאת **מיד** החליט בדעתו שהוא ינהג כמוהם, לכן מיד נכתב **"ויעש"** כי אהרן כיוון מיד לש"ש לציווי הבורא לדורות ש"אחת בשנה".

אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימתו – המשך

והנה עדיין יש להקשות שהרי כאן לא מוזכר **"ולא ימות כפי שמתו בניו"** אלא רק ולא ימות, אלא שזה כבר מובן מאילו שאהרן הבין שלא ימות כפי שבניו מתו, אבל אם כן למה יש צורך בפסוק הראשון שהכל יוכנס בפסוק השני???

אלא יתכן שזה ראייה לדברים הקודמים שכתבתי, שלמרות שלאהרן היה רשות להיכנס בכל זמן שרצה, **בכל זאת יש פסוק נפרד** להדגיש לו שבכל זאת עדיף שיתקן מה שבניו נכנסו בלי רשות, שהוא אהרן **למרות שמותר לו** להיכנס בכל זאת שלא יכנס אפילו בהכנה כראוי עבור הרחקת כוהנים גדולים אחרים מלמות אם יכנסו ביום אחר מלבד יום הכיפורים.

ולא יבוא בכל עת – המשך

ולפי האמור זה מתורץ, שרק לכוהנים גדולים אחרים אכן אסור כל השנה ורק פעם אחת בשנה ביום כיפור מותר להם.

אבל לאהרן הכהן אכן היה מותר יותר מפעם אחת בשנה ועליו נאמר **"ולא יבוא בכל עת"** שחלק משמעותי מהשנה מותר לו להיכנס, דהיינו בכל עת שירצה רק שיעשה את ההכנות כראוי.

בזאת יבוא אהרן אל הקדש, בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם

וגם מה עניין הצום כלפי כניסת אהרן פעם בשנה ולא בכל עת???

ונראה לבאר כפי כתבתי קודם, שאת יום הכיפורים זכינו בזכות שני בני אהרן, על ידי כך שבורא עולם הוכיח

ה"שם לא מוזכר שמו של אהרן, כי כביכול פסוק זה לא מדבר על אהרן, שהרי לאהרן היה מותר להיכנס יותר מפעם אחת בשנה וכאמור.

אומנם עדיין צריך עיון לכאורה, שהרי על פסוק זה כתב רש"י **"ויעש כאשר צוה"** להגיד שבחו של אהרן שעשה כסדר הזה ולא שינה, וגם שלא היה לובש את הבגדים להתגדל בהם אלא כמקיים גזירת המלך, הרי לנו מפורש שגם פסוק זה מדבר על אהרן?? וגם **"ויעש – זה לשון עבר"**?

והנה פרשה זו נאמרה בא' ניסן, ואילו **"אחת בשנה"** זה חצי שנה לאחר מכן **"ביום הכיפורים"**, אז איך כתוב לשון עבר **"ויעש"**?? ורש"י מסביר שכאשר הגיע יום הכיפורים עשה כן אהרן, ואילו הגאון מווילנא מבאר על פי המדרש הנ"ל שאכן אהרן בזריזות עשה כן מיד, כי לאהרן היה מותר בכל זמן שרצה להיכנס ולא רק ביום כיפור.

ובפשטות בכל מקרה אהרן לא נכנס באותו יום אל קודש הקודשים, כי באותו יום בחלקו כבר היה עסוק בחנוכת המשכן, ולכאורה לא הייתה לו אפשרות להתכונן ולהכין את כל הנדרש בכדי להיכנס לקודש הקודשים.

אלא אולי כך פירושם של דברים, **ואולי זה עומק כוונתו של האדמו"ר הקדוש**, שיתכן ולאהרן אכן היה מותר להיכנס לקודש הקודשים לא רק ביום כיפור, אלא בכל זמן שרצה היה יכול להיכנס, ובכל זאת אהרן לא עשה כן, כי אהרן לא רצה לשנות ממה שיהיה מותר לכוהנים גדולים אחרים, שכשם שלהם מותר רק ביום כיפור כך גם נהג אהרן, ואולי

כתב רש"י: רבי אלעזר בן עזריה מושלו, משל לחולה שנכנס אצלו רופא אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני, זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר **"אחרי מות שני בני אהרן"**.

ובעצם נראה שרש"י בא ליישב את הקושיה מה התחדש בפסוק הראשון יותר מהפסוק השני, שהרי בפסוק הראשון כתוב **"וידבר ה' אחרי מות"** ולא כתוב מה לאמר?? ומיד אחרי זה כתוב **"ויאמר ה' דבר אל אהרן ולא יבוא בכל עת ולא ימות"**, אלא שבפסוק השני התחדש הזהרה עם המחשה.

קודם הקשינו שמלשון הפסוק **"שלא כל הזמן הוא יכול לבוא"**, אבל במשמעות של **"לא כל הזמן"** יש במשמע **שבחלק מהזמן הוא כן יכול**.

והקשנו שתמוה שאם רק יום אחד בשנה ביום כיפור בלבד רק אז הוא יכול להיכנס, זה לא מתאים ללשון, שהרי מהלשון משמע שלא כל הזמן ורק חלק, ואם זה רק יום אחד זה אפילו לא חלק, אלא **בעצם אסור בכלל** להיכנס חוץ מיום בודד אחד שרק בו מותר בצירוף תנאים???

צריך להבין, מה הקשר בין **"ולא יבוא בכל עת אל הקודש, ובזאת יבוא אהרן אל הקודש – יום הכיפורים"**, לעניין שביום זה כל עם ישראל נצטוו לצום ולענות את נפשותיהם?? וכי מה עניין הצום למיתת שני בני אהרן??

וטהר לבנו – אחרי מות

והשמחה שלא הייתה במקום גרמה להם לקבוע ולחשוב שהם מבינים טוב יותר ממה ואהרן איך צריכים לפעול במצבי לחץ, הנה שני המנהיגים מתביישים שאין אש משמים, אנחנו נציל את המצב, אנחנו נציל את כבודו של אהרן, אנחנו מבינים טוב יותר.

וכנגד כל הנזכר לעיל נצטוונו ביום כיפור לעשות בדיוק

את ההיפך, א. כנגד מה שלא היו נשואים, לכן על הכהן גדול החובה שתהיה לו אישה, ועוד מכינים לו אישה אחרת שמא תמות אשתו, כי דרשו את כתוב "וכיפר בעד ביתו" - שביתו זה אשתו.

ב. בגלל שפקפקו בהנהגת משה ואהרן וחשבו לנקוט ביד

קשה על פושעי ישראל, על כן בתחילת יום הכיפורים אומרים "על דעת המקום והקהל בישיבה של מעלה ומטה מתירים לנו להתפלל עם העבריינים", לא רק עם שוגגים אלא גם עם עבריינים שחטאו מתוך פשיעה ומרדנות, כי עלינו לנקוט ביום כיפור בסבלנות כלפי פושעי ישראל כדרך שמה ואהרן היו סבלנים אליהם.

ג. וגם על מה ששתו יין ואכלו ושתו ונהגו במידת השמחה

במקום קדוש, וטעו! כי צורת שמחה זו לא התאימה למקום ולזמן, על כן אנחנו מקבלים עלינו צום ועינוי שביום קדוש ובמקום קדוש, כך שנגיע לשיא ההתעלות מתוך ההיפך משמחת אכילה ושתיה ושאר עינוגי הגוף.

ד. על שהורו הוראה שלא ברשות רבם, על כן אנחנו

מתחילים את היום הקדוש בהכנעה וברשות "על דעת המקום ועל דעת הקהל", וגם החזנים מבקשים רשות בהכנעה לפני שניגשים לשרת כשלוחי ציבור.

ואת כל זה אנחנו מתקנים ביום הכיפורים, וזה מכפר לנו!!

שאנחנו לומדים לתקן ממה שטעו אחרים צדיקים וקדושי עליון, וכל שכן כמה עלינו לתקן מה שאנחנו קלקלנו רח"ל, ונזכור שזכינו ביום קדוש יום הכיפורים בזכות פטירתם של נדב ואביהוא, ולכן בכה נבכה על פטירתם ביום זה, כי ככה יתוקן לנו על חטאתנו, כי כך בורא תיקון לנו את יום כיפור, על פי תיקון מעשיהם.

ללמדנו, כי אדם מתעורר בתשובה כאשר הוא שותף לנקות את הלכלוך המזערי של הצדיקים, כי כך בעצם הוא קולט שהוא מנקה כתם מזערי, ומיד הוא מתבונן על עצמו ואומר אני מטונף ומלוכלך כולי, והוא בוכה ואומר על המזערי שרוחק מבינתנו כל עם ישראל במשך דורות חייב לנקות!! אז מה נאמר ומה נדבר מה יהיה עלינו ועל חטאינו, ואז אדם מרגיש בשפלות עצמו ומהתחית הוא מתחנן לבורא עולם והוא מתעלה כמו שכתוב "מאשפות ירים אביון".

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו"

ופידוש זה של העמק דבר, הוא בדיוק הפוך ממה שחשבתי כל השנים כששרתי יחד עם הקהל בדבקות "אמר רבי עקיבא" כי חשבתי שמטרת רבי עקיבא לשבח את עם ישראל שזכינו במתנה מבורא עולם שמטהר אותנו כמו מקווה, אבל בא העמק דבר והפך קערה על פיה, שרבי עקיבא טוען אדרבא יש כאן דרישה גם מאתנו להתאמץ ולטהר את עצמנו עוד קודם שבורא עולם מנקה אותנו, וזה "אשריכם ישראל", שאם נקה את עצמינו קודם אזי "אשריכם ישראל", שאתם לא מפילים את כל העבודה על ריבוננו של עולם, אלא אשרינו שאנחנו עושים את כל שביכולתנו לנקות את עצמנו.

ושמתי לב שבלשונו הקדוש של העמק שאלה כתב "ונטהר את עצמנו לה' ולקבל על עצמנו לעבוד את ה' מכאן ולהבא", כי להתעסק בזהמה ובחטאים, לא כדאי!!! כי זה מייאש!!! ואולי גם תוך כדי התעסקות בניקיון החטא

למלאכי השרת שבני אהרן מתו לא כעונש על העגל, אלא כי נכנסו להקטיר בקודש בלי רשות, ועל כן בורא עולם נתן לנו את יום כיפור שרק אחרי הכנה מיוחדת ורק פעם בשנה מותר לאהרן הכהן להיכנס להקטיר קטורת, ומזה שבקושי ניתנת הרשות להיכנס ולהקטיר קטורת זה הוכיח שבדיוק בזה חטאו בני אהרן ומזה מתו.

והנה בסיבת חטאם מפורש בתורה שהקטירו באש זרה

בלי רשות, וכפי שהארכנו קודם שזה היה רק אחרי שאהרן התבייש כשהמתין לאש שתבוא משמים ועדיין לא באה, לכן הם בעזות של קדושה שחשו על כבוד אביהם והקטירו קטורת כי ידעו שכוחה גדול מאוד, וכך חשבו לזרז את האש תמיד שבאה משמים.

ובגמרא כתוב כמה דעות במה חטאו, ונאריך בדעות כי

בסופו של דבר נלמד איך ביום כיפור אנחנו מתקנים לפי כל הדעות, הנה לשיטה אחת חטאם היה שלא התחננו, ודעה אחרת ששתויי יין היו, וכמובן נשאלת השאלת מה ראו לשתות יין? והאמת זה מזכיר את חטאם הראשון במתן תורה שאכלו ושתו כשראו אלוקים, וההסבר לכך כתוב במדרש שהם חשבו שצריך לשמוח במתן תורה וצריך לשמוח בחנוכת המזבח, ואדרבא מצווה לשתות קצת יין לעבוד מתוך שמחה כי אין שמחה אלא בבשר ויין, ועל זה כתוב במדרש שבגלל שמחה זו שאינה מתאמת לא במקום ולא בזמן, לכן נהפך השמחה לאבל.

ויש דעה שאמרו מתי ימותו זקנים הללו וננהיג את הדור

במקומם, וזה דבר שקשה להבינו, איך הגיעו למחשבות כאלו??? אבל ראיתי מפרשים שהיה להם ביקורת על ההבלגה של משה במרדנות של דתן ואבירם, ובהנהגה של אהרן שרודף שלום ואינו מקפיד וזורק מרה בדור, אז ככה זה מתחיל, קודם אכפת לנו מהכבוד של הרבנים, על החוצפה שעושים להם, ולאט לאט היצר הרע הופך קערה על פיה, וזה הופך לביקורת בלב על הנהגת הרבנים ומנהיגי הדור.

וייתכן עוד, שראו ברוח הקדש שעם ישראל יחטאו ולא

יכנסו לארץ ישראל, ולכן רצו הנהגה תקיפה יותר שתעצור את עם ישראל שלא יכשלו בחטאים, ולכן גם פעלו בלי לשאול את משה והורו הוראה בעצמם, כי בהשפעת היין

העמק דבר טוען שלכאורה יש כפילות מילים בפסוק

והמילים "לפני ה' תטהרו" מיותרים, שהרי כבר כתוב "לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה'???"

לכן דרש ואמר רבי עקיבא בגמרא יומא ה' "אשריכם

ישראל, לפני מי אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים", וכוונת ר"ע שבפסוק הזה כתוב 2 דברים, א. לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה', ב. לפני ה' תטהרו, ורבי עקיבא מסביר לנו שלמרות שבורא עולם מכפר לנו ומטהר אותנו בסוף היום והשעיר המשתלח מכפר מיד, מכל מקום יש מצווה - "לפני ה' תטהרו", שעוד לפני טהרת ה' אנחנו נקדים ונטהר את עצמנו לה' ולקבל על עצמנו לעבוד את ה' מכאן ולהבא בטהרה, ולא נפיל את כל העבודה רק על בורא עולם.

וטהר לבנו – אחרי מות

ואולי זה כוונת רבי עקיבא, שאנחנו נקבל על עצמנו ונדאג לעתיד טהור, וה' ידאג לנקות לנו ולטהר אותנו מהעבר, וממילא נכוון בשירת "אמר רבי עקיבא" א. שעלינו לנקות את עצמנו לפני שבורא עולם ינקה אותנו. ב. שאנחנו משבחים את בורא עולם שמנקה לנו את העבר הטמא שלנו כמו מקווה שמטהר את הטמאים מטומאה שהייתה בהם.

היצר יטעים לנו את טעמו של החטא ויפה לנו את החטא כדי שנחזור וניכשל בו.

לבן "נקבל מכאן ולהבא" ונעזוב את העבר, וכפי ששמעתי אומרים "סור מרע" תעזוב מלהתעסק ברע אלא "ועשה טוב" תתמקד בעשיית מצוות ומעשים טובים להבא.

יכפר עליכם – המשך

דיאטה, שברגע שהדיאטה קורסת הם מחזרים בריבית דריבית את כל מה שירדו במשקל, ועוד מוסיפים תשובת המשקל עוד עודפי קילו נוספים כפיצוי לגוף שחסר וירד במשקל, עד שאמרו "דיאטה בסוף משמינה", וזה "ירידה לצורך עליה"!!

כך היצר הרע וטבע האדם כשלא חזר בתשובה עוד יפצה את עצמו להחזיר את כל הטומאה שנמחקה ממנו ועוד יוסיף לו לעלות במשקל של העבירות.

אבל מי שפועל כדרישת רבי עקיבא יזכה לשני דברים, וכפי שכתב בספר "זכרון מאיר" שיזכה גם ל"יכפר" וגם ל"יטהר", שהקב"ה ברוב רחמיו מלבד מה שביום כיפור הוא מכפר לנו על החטאים, הוא גם מסיר את הטומאה ואת הטמטום שהחטא השפיע על האדם.

ולכן מברכים "שהחיינו" בליל יום כיפור, כיון שאין ערך ושיעור לשמחה שצריכים לשמוח ביום הזה, שיום הכיפורים מכפר ומטהר ומסיר מאתנו את טמטום הלב מכל הימים שעברו.

נסיים באמירת הגאון רבי ישראל מסלנט: כמה גדולים רחמיו של הקב"ה עלינו, שגם אילו קיבלנו את יום הכיפורים רק פעם אחת בשבעים שנה למחול לנו על כל עוונותינו, היה זה אושר גדול וחסד עצום ודיינו, על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו, שניתנה לנו הזדמנות נפלאה ומיוחדת זו בכל שנה ושנה, וכבר בחסד ה' עלינו ונודה לה' המלא רחמים, וכאמור כל שנה ושנה נטהר את עצמינו מחדש כהכנה למקווה ישראל ה' שמטהר אותנו אמנו ואמן.

שני שעירי עזים לחטאת והעמיד לפני ה' גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל

שלא אנחנו נותנים לעזאזל ואין אנחנו מכוונים בשילוחו אלא לרצון לשם, כמו שאמר בהמשך "יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אותו", וכך דקדק מתרגום אונקלוס "לשם ה' ולעזאזל", כי רק האחד לשם ה', והשני לעזאזל בלי לשמו של העזאזל.

ולפי זה מובן לי מה שהגמרא יומא סב' א' דורשת "שני שעירים שיהיו שווים במראה ובקומה", כי אם אחד היה משובח מחברו ברור הדבר שהמשובח ייפול לה' ואילו השני ממילא יישאר לעזאזל, וכאילו אנחנו פעלנו ונתנו לעזאזל, לכן חייב ששניהם יהיו שווים לחלוטין, שאנחנו לא רוצים שום צד של נתינה ליצר הרע, ולכן רק גורל ה' יחליט ולא אנחנו, כי אנחנו מצדנו לא נותנים ליצר הרע אפילו לא פירור.

וכמו שהגמרא סנהדרין עה' א' מספרת אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשה אחת ונהיה חולה, ובאו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שיחטא, אמרו חכמים ימות ואל יחטא, תעמוד לפניו וכו' אמרו חכמים: ימות ואל תעמוד לפניו, ביקשו שלפחות תספר עמו מאחורי הגדר, אמרו חכמים: ימות ולא תספר עמו מאחורי הגדר, כי כלום לא ניתן ליצר הרע, פירור לא!!!

ולכן גם אנחנו לא נשאיר פתח פתוח ליצר הרע, אלא נסגור את כל הפתחים הכל, כי לפתח חטאת רובץ, וכל שכן שלא נפתח לו שום פתח חלילה ה' ירחם, עד כדי כך נסגור את הפתחים לגמרי בפני היצר הרע, שכך באמת נחשב חוזרים בתשובה, וכמו שכתב הרמב"ם שתשובה אמיתית היא שהבורא עולם יכול להעיד על החוזר בתשובה שלא יחזור לעולם על חטאיו, וזה שייך רק אם סגרנו לגמרי את כל הפתחים לייצר הרע, ונעלנו חזק ואת המפתחות של הפתחים זרקנו לעומק הים, שכך יוכל הבורא להעיד עלינו שלפי מצבנו לא נחזור לסורנו חלילה, ושהחלטתנו לחזור בתשובה תהיה עוצמתית שאין מצב שנחזור לסורינו, כי זה תשובה אמיתית נקודה.

אומנם בעל הכתב סופר פירש "מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל", שכמו שהרוצה להיטהר במקווה, חייב להיזהר שלא ימצא עליו דבר חוצץ, כך יוה"כ אינו מכפר כי אם לשבים, שהעבירות הם מחיצה בין האדם ובין הקב"ה, ולכן חייבים קודם לחזור בתשובה שלא יהיה עליו חציצה, ורק אז יכפר עליו יום הכיפורים.

וגם אם נטען כרבי הקדוש שיום כיפור מכפר אפילו על מי שלא חזר בתשובה, אבל בכל זאת לא יהיה כמעט תועלת למי שלא חזר בתשובה ולא טיהר את עצמו בעבודה עצמית, כי זה כמו מי שנמצא וחי בבוץ גם אם ינקו אותו ויחליפו לו בגדים אין בזה תועלת כי הוא חי בבוץ ומיד הוא יתלכלך מחדש, ורק בפעמים נדירות ממש אם יטעם את הטעם הטוב של הניקיון והבגדים הנקיים אולי ירצה ויצליח לצאת בזהירות מהבוץ ולהיזהר כמה שפחות להתלכלך בדרך יציאתו החוצה.

ועוד סיבה למה אין תועלת בכפרת יום כיפור למי שלא חוזר בתשובה, כי אם ניקו אותם מעבירות בלי שחזרו בתשובה, אז יהיה להם תופעה כמו לרוב האנשים שעושים

צדיק להבין מה עניין ההגרלות ועוד דווקא ביום הקדוש - יום כיפור, וכי זה הזמן להתעסק בהגרלות?? והאבן עזרא כתב "להבין את הסוד של שעיר לעזאזל אגלה לך קצת מהסוד ברמז, בהיותך בן שלשים ושלש תדענו".

והרמב"ן מגלה לנו את הסוד, והוא: שבעוד 33 פסוקים כתוב "ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים" שהתורה אסרה לגמרי לעבוד עבודה זרה, וכן התורה אסרה כל עבודה של קבלת אלוהות או הקרבת קורבנות לכל אחד ממלאכי השרת או שום כוח בעולם, ולמרות זאת צווה הקב"ה ביום הכיפורים שאנחנו ניתן לבורא עולם והוא משלו יתן לעזאזל לשטן שוחד - מתנה ביום כיפור מהבורא יתברך שלא יקטרג על עם ישראל.

ולכן עושים הגרלה, כי אם היה הכהן מקדיש אותם בפה לה' ולעזאזל, היה נחשב זה כעובד אליו ונודר לשמו של השטן, ולכן מעמיד אותם לפני ה' פתח אהל מועד, כי שניהם מתנה לה', ובורא עולם בגורל מחליט מי יהיה מתנה ממנו יתברך לשטן כשוחד, והגרלה זה בחירה של בורא עולם כמו שכתוב "בחיך יוטל את הגורל ומה' כל משפטיו", וגם אחרי הגורל היה מעמידו לפני ה' להבליט

וטהר לבנו – אחרי מות

ישמעתי שאין כוונת הרמב"ם לומר שאם בסופו של דבר לאחר תקופה אדם בכל זאת נכשל אז מוכח שהתשובה שלו לא נחשבת, כי אם כך נסגרו שערי התשובה כי כמעט אין צדיק בארץ אשר לא נופל תקופה אחרי החיזוק, אלא הכוונה שבזמן התשובה האדם יסגור את כל הפתחים וכך יהיה האדם משוכנע ובטוח בעצמו שהוא לעולם לא יחטא ובכך הוא כביכול ישכנע את בורא עולם בעוצמת התשובה שעשה.

”שעיר לעזאזל” - שוחד לשטן (המשך מעניין הקודם)

ויתכן עוד יותר, שבגלל הכבוד והשוחד נהפך לגמרי לרגע שהשטן במקום לקטרג עוד נהפך לסנגור, וכפי שכתוב **בפרקי התנא רבי אליעזר הגדול**, שבגלל השוחד הקדוש ברוך הוא שומע עדותן של ישראל מן הקטגור שלהם ומכפר על המזבח ועל המקדש ועל הכהנים ועל כל עם הקהל שנאמר **”וכפר את מקדש הקדש”**.

זה מזכיר לי את הסיפור עם **לוט ואנשי סדום**, שממש לא מובן איך יתכן שאנשי סדום הרשעים ששנאו חסד, והם אלו שרצחו באכזריות את הבת של לוט כי גמלה חסד עם עני, בכך שציפו אותה בדבש והדבורים עקצו אותה כשהיא צורחת מכאבים, **ולהפתעתנו** דווקא הם לוקחים וממנים עליהם כשופט את לוט ה”אבא” של בעלת החסד, האח של אברהם - איש החסד המפורסם בכל העולם, וכי זה הגיוני? הרי היה עליהם לקחת אדם אכזרי בן של שטן ושכל משפחתו מתחרים על שיאים של רשעות???

ובעצם מתברר שאכן גם לוט עצמו הוא בעל חסד עצום, שבאותו יום שנהיה שופט עליהם בסדום הוא מסר נפשו להכניס אורחים, אז באמת לא מובן מה ראו אנשי סדום לשטות זו???

ובבחירותי דרשתי בשבע ברכות ועניתי על כך תשובה, והאדמו”ר מסדיגורא זצ”ל שהיה באירוע נהנה, וצחק מהנאתו מהתשובה ב”ה, שבעצם אנשי סדום פשוט רחמו על לוט מסכן הבן אדם עזב את אברהם רוצה להתקלקל לכן בא לסדום, אבל לא הולך לו, אמרו כנראה גמילות חסדים זה בגנטיקה שלו ושל משפחתו - של משפחת אברהם אבינו, לכן הביאו אותו להיות שופט בסדום, שכך שיש לו מעמד וכבוד, כמו שאומרים **”תן לו כיסא בממשלה והכל יסתדר”** - הוא כבר לבד ישתנה לרעה, ואכן תכנית זו הייתה אמורה לפעול כי הכבוד הורס הכל גם את התכונות הטובות לנו בגנים, וכפי שראינו כאן שהכבוד הורס אפילו לשטן מלקטרג, אלא המזל הרע של אנשי סדום שהיות ולא עבר לילה, ולוט לא ישן על זה, אז עדיין הגנים של החסד הטובע במשפחת אברהם אבינו השפיעו ולכן עשה חסד עם האורחים.

ללמדנו, שכבוד זה כוח עוצמתי, ולמה לא נשתמש בו לטובה?? נחמיא לעצמנו על כל הצלחה רוחנית, נחמיא לעצמנו שאנחנו יכולים ומסוגלים לנצח את היצר, נתמלא בכבוד עצמי שאנחנו מסוגלים להרבה יותר מאחרים, כן!!! ”ויגבה לבו בדרכי ה’”, ”בשבילי נברא העולם!” אז תשתמש בעוצמה זו רק לטובה ועלה מעלה מעלה כאחד הגדולים אשר בארץ אמן.

ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה’

אז לאן פנינו מועדות?? - ”וחי בהם ולא שימות בהם”!! זכרו תפילה זה פרס ומתנה, ותפילה ארוכה זה יותר מזכיה של דאבל לוטו, עולה כפול רווח כפול אם לא יותר, תפילה זה לא עול וסבל ולחשוב חלילה בלב מתי יגמר הסבל הזה, והקושי הזה שמתארך ומתארך, אלא וחי בהם.

צדיקים תתענגו במצוות!!! אמור תאמרו ליצר ולכובד גופנו, הרי ממילא אנחנו עושים אותם את המצוות והתפילות, אז בא נעשה אותם בהתלהבות ובחשק ובשמחה, ”וחי בהם” ולא שימות בהם, וגם ככה כל המשפחה תלמד שמצוות ותפילה זה שמחת חיים אושר ועושר רוחני וסיפוק נפשי ושלווה פנימית, כי אתה חי בדרך האמת והנכונה שמביאה אותך לשלימות, וכך אתה מחבר אותם לשורשים ולא מרחיק אותם בידיים מקיום המצוות

בעצם שוחד בדרך כלל זה לא שהמשוחד רואה ואומר הפוך מהנראה לעין, אלא שהמשוחד בכוונה או שלא בכוונה לא רואה את כל התמונה ומתמקד רק בנקודה אחת מתוך מכלול, ולכן פסק הדין וההלכה והמשפט משתנה בהתאם, ולכאורה גם כאן כך הדברים פועלים, בגלל השוחד שקיבל השטן הוא רואה מטושטש, הוא רואה רק שאנחנו מתקנים את חטאם של בני אהרן, כפי שביארנו בתחילת הפרשה שמה שצמים ומתענים זה לתקן מה שבני אהרן שאכלו ושתו כשראו אלוקים במתן תורה, ומה שנכנסו שתויי יין לבית המקדש.

וכמה שאדם יותר בוכה על בני אהרן, השטן מתמקד יותר בזה, שסך הכל אנחנו באים לבקש סליחה על חטאם של צדיקי הדור קדושים וטהורים גדולי ישראל שני בני אהרן, וזה לא מפריע לשטן כי ממילא הם בגן עדן ואי אפשר לפגוע בהם, ותוך כדי שהוא משוחד אנחנו מכניסים לו כביכול עיזים בלי שישים לב ומבקשים סליחה על כל חטאותינו, אבל מיד אחרי יום כיפור הוא קולט שעבדו עליו, לכן הוא מתנקם באיש שביצע את התרמית נגדו, ועל כן אותו איש עיתי מת באותו שנה.

אבל תמוה איך זה שכל שנה השטן נופל באותו פח ובאותה מלכודת??! התשובה פשוטה היא, כי הוא נהנה שנותנים לו כבוד, שרואה שהקפידו ששני השעירים שווים בדיוק, והוא מקבל שעיר שווה בדיוק לשעיר שנשחט לשם בורא עולם, וגם מתלהב שמלווים אותו יקירי ירושלים ואף נושאים אותו על כפים אל המרחבים של ההרים סביבות ירושלים, והשטן מתלהב מהכבוד למרות שזה מיועד לשליח אבל עצם הדבר שזה נדמה שעושים לו את הכבוד הוא שוכח מהכל ומתפתה שוב לשוחד הזה כל שנה ושנה, כי הקנאה והכבוד מוציאים מן העולם, וכמו אותו **גבאי** בית כנסת שכל המתפללים **שנאו אותו** אבל הוא **התעקש להישאר בתפקיד**, בטענה: **וכי כבוד זה כלום??** ואפי' למשרתי עליון יש רגשות, כמו שאומרים בתפילת ”קל אדון” על המאורות ששישים ושמונים, וכן המלאכים נותנים **באהבה רשות** זה לזה, והי' בבריאת העולם נזהר לא להטיל קנאה בעליונים.

”וחי בהם” - המצוות הם אלו שנותנים לנו חיות סיבה אמיתית לקום בבוקר, סיבה אמיתית ללכת לעבודה ולהתאמץ לפרנסה, כי אני הולך לקיים מצוות, וזה מחייה אותי, מענג ומשמח - **”וחי בהם”**.

אבל מי **”שמת בהם”** או מהם, אוי לו ואוי לנשמתו ואוי למשפחתו, כי בניו מרגישים שזה **ומת בהם ומהם**, ובזו יבוזו לתורה ולמצוות, כי למה עליהם להמשיך את מנת הסבל שאביהם מתייסר בו בחייו?? ולמרות שאתה מקפיד על קלה כבחמורה, אבל זה לא יעזור, כי זה אכן מראה לו דוגמא לסבל ועינוי מתמשך, שאתה רוצה להנחיל גם לבניך את הסבל והלחץ, ובדור קשה כמו של דורנו בקלות הבן יתנער מהקושי והעינוי והלחץ שברצונך להנחיל לו.

בהצלחה צדיקים וידידים, **”אש קודש”** לעבודת הבורא, בלי בושה, תתפללו בהתלהבות ובהתרגשות הלב, ובדמעות, תתמסרו בלב שלם לתפילה, ואפילו אם תהיה היחיד בבית כנסת שככה מתפלל אל תתרגש ואל תתבייש (ואם בניך יתביישו

וטהר לבנו – אחרי מות

מזה, תעשה שאלת רב, אגב תסביר להם שבושה זה להתפרע במוצאי פסח לחטוף לחם רותח ולקבל כוויית בשפלות האדם, בין שזה מול הילדים ובין שעוד ידובר באביך נכבדות!!!), כי אנחנו במלחמה על כל הקופה או וחי או שימות בהם, וזכרו שההלכה בתחילת השולחן ערוך היא, ולא בבוש מהמלעיגים עליו, כי שווייתי ה' לנגדי תמיד!!!!

ושמרתם את חקתי ומשפטי וחי בהם אני ה', לא תקרבו לגלות ערוה אני ה'

שבענו מטובך, אז מגיעים ל"וטהר לבנו לעובדך באמת", ואז אפשר לקיים את כל המצוות וחלילה לא להיכשל בעריות החמורות, כי **אני שבע מטוב ה'**.

אבל מי שאין בו את ה"וחי בהם" אז אצלו זה "ימות בהם ומהם", ולא רק שיתכן שלא יקיים את כל מצוות התורה, אלא יתכן שגם יכשל בעבירות של עריות החמורות ביותר.

ולכן כתוב פסוק זה בתוך פרשת עריות, כי יש כאן מלחמה על כל הקופה, או **דבקות בקדושה בהתלהבות או דבקות בטומאה בהתלהבות!!!**

וייתכן שלכן בשיא קדושת יום כיפור במנחה קוראים פרשת העריות, כי ביום כיפור עלינו להחזיר עמוק בתודעה כן אתה עכשיו בשיא הקדושה, אבל נפילה מה"וחי בהם" זה נפילה עד לתחתית, לכן בכל יום ויום ובפרט בשבתות ובחגים וכל שכן יום כיפור נכוון ונתאמץ בכל הכוח בתפילה שזוכה לחזור בתשובה - "שבענו מטובך - וטהר לבנו לעובדך באמת", ונקבל עלינו לקיים את כל המצוות רק בשמחה ובטוב לבב, "וחי בהם" אמן סלה.

ויעש כאשר צוה ה'

חשוב שלא יהיה מקטרג בקודש פנימה, ובכל זאת אהרן עצמו שנכנס לקודש פנימה הייתכן??? **אלא** כניסתו מוכחת שהוא לא מקטרג כלל, כי הוא לא חטא בכלל בעגל, וגם הפגם הקלוש נמחק לגמרי קודם, **ולכן** בגדי הלבן הם כבוד ותפארת והנאה גדולה לאהרן הכהן, ובכל זאת אהרן לבש את בגדי הלבן רק כגזירת המלך.

וייתכן לפרש בדרך אחרת, שאם היה נכנס לקודש בבגדי זהב יש שיאמרו שאהרן הכהן נכנס חי ויצא חי מהקודש לא בזכותו אלא בזכות שמות שבטי בני ישראל הקדושים החרוטים באבני המילואים ובאבני החושן, וכן בזכות שם הקודש הטמון בין קפלי החושן, ואילו בבגדי לבן אם נכנס ויצא חי זה מוכיח שיצא חי בזכות עצמו!!! **בכל** זאת אהרן הכהן לבש בגדי לבן רק כגזירת המלך בלבד בלי שום נגיעה.

ואולי דווקא בגלל שאהרן לבש אותם רק לשם שמים לכן בגדי הלבן התקדשו בקדושה עליונה והם טעונים **גניזה** ושלא ישתמשו בהם שוב.

ופשט את בגדי הבד והניחם שם – המשך

וההגנה שלו היא בגדי לבן במשקל חי מנה, שישמש כפדיון נפש שלא ימות בשנה זו, ובפרט שלבש את בגדי הלבן לשם שמים ממש, וכאמור קודם שהכהן לא מתגאה שיצא בשלום מהקודש גם בלי זכות השבטים והאורים ותומים, ולכן בוודאי יש בהם כוח של פדיון נפש, וכנגד הנשלח לאבדון לשטן, יש מצוות גניזה של בגדי הלבן במקום קדוש כך שכביכול המילה האחרונה היא לה' כי אין מלבדו ואפס זולתו.

ושפך את דמו וכיסהו בעפר

ובספר אזנים לתורה מקשה, שאם יש מטרה לבזות את הדם אם כן אדרבא נכסה את הדם ברגל ולא ביד וכך נוסף יותר ביזיון לדם:??? **ותירץ** נפלא ביותר, שהיות וכאן הכיסוי הוא מצווה ממילא מצווה יש לקיים מתוך כבוד ולא בדרך ביזיון!!!!

קצת תמוה מדוע פסוק זה של קיום כל המצוות כתוב דווקא בפרשת העריות, בין הפסוק "**כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו**", לפסוקים שמפרטים את איסור גילוי עריות שהם מהעבירות החמורות ביותר?? וכי מה עניין שמירת כל המצוות לעניין טומאת גילוי עריות??

אלא ללמדנו, שאם יש את "וחי בהם" בקיום המצוות, וכפי שביארתי בקטע הקודם, שעושים מצוות בשמחה ובהתלהבות בחיות והנאה, בתחושה שזה מחייה אותי, "קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך שזה עושה לנו

כתב רש"י "להגיד שבחו של אהרן שלא היה לבש את הבגדים לגדולתו אלא כמקיים גזירת המלך", ובפשטות הכוונה שלמרות שביום כיפור אהרן לבש בגדי לבן השונים מבגדי הזהב שלבש בכל השנה, בכל זאת אהרן לא התגאה בבגדי הלבן המיוחדים.

ומקשה החתם סופר, וכי מה יש להתגאות בבגדי לבן, הרי בגדי זהב הרבה יותר יפים והרבה יותר יקרים, שיש בהם זהב ואבני שהם ואבני מילואים היקרים ביותר?? **ומתירץ החתם סופר** שהיות ובבגדי זהב היה בהם כביכול קטרוג של חטא העגל לכן היה לאהרן מקום להרגיש יותר הנאה ונוחות להלביש בגדי לבן בכניסתו אל הקודש פנימה.

וראיתי במפרשים תוספת הסבר בדבר, שבעצם אהרן עצמו היה לו גם כביכול נגיעה ביצירת העגל ואם התורה מקפידה שלא יכנס פנימה עם בגדי זהב זה מלמד עד כמה

בגמרא ביומא לז' כתוב שמשקל הבגדים היה יח' מנה, ומוסיף **רבינו בחיי** ש"והניחם" נוטריקון יח' מנה, **וייתכן** שהיות והאיש עיתי ששלח את השעיר לשטן מת באותה שנה וכאמור קודם כי השטן כשמסתיים יום כיפור מבין שנתנו לו שוחד של כבוד ולכן הוא נוקם באיש העיתי, על כן כנגד זה גם הכהן הגדול שהתחיל בעניין השעיר לעזאזל כשהעמיד את השעירים בעזרה ועשה בהם הגרלה, צריך גם הוא הגנה מהשטן,

במה ששפך יכסה – הכוונה בידו, ולא יכנסו ברגל, בכדי שלא יהיו המצוות בזויות עליו, **חולין פי'**, והנה בטעם מצווה זו כתב **האברבנאל** שהתורה רוצה שאדם ימאס באכילה ושתיה של דם, לכן ציוותה אותו התורה לבזות ולהמאס במעשים את הדם, ולכן יש את מצוות כיסוי הדם בעפר,

ולמדתי מזה מוסר השכל עצום נכון יש מצוות למשל שצריכים לפעמים לבזות ולהשפיל את האחר החוטא וכדומה אבל שים לב ברגע שזה מצווה, כן נכון!!! אתה צודק!!! זה ממש מצווה!!! מצווה עצומה!!! ממילא אתה חייב לקיימה מתוך כבוד ולא מתוך ביזיון!!!! אז אל תתלהם ותשפיל את השני בהנאה מתוך רוע לב שמתפרץ כביכול בעזות דקדושה, הנה סוף הותר לנו שפיכות דמים לשם שמים ממש!!! אדרבא אם מצווה היא חובה עליך לקיימה אך ורק מתוך כבוד!!!

וטהר לבנו – אחרי מות

כל נפש מכס לא תאכל דם

לאסור אכילת דם חולין, והטעם השני הוא **שתפקיד הדם לכפר על גבי המזבח** ויתכן שזה בא להסביר כפי התירוץ השני שכתבתי, בטעם האיסור באכילת דם בבשר הקרבנות, שלמרות שאכילת הבשר של הכהנים והבעלים מכפרת ומרצה, בכל זאת אומרת התורה שדם מכפר רק על המזבח ולא באכילת הכהנים והבעלים.

זיה מתרץ מדוע התורה אוסרת גם דם חיה ועוף למרות שאין מקריבים חיה ורוב העופות, כי כאמור דם הוא הנפש זה עיקר הטעם שהתורה אוסרת אכילת דם, רק התורה הוסיפה עוד טעם שלא נחשוב שבקרבנות גם לבעלים יותר לאכול דם עם הבשר כי אכילת הכהנים והבעלים מכפרת וכנ"ל.

ואכן בחלבים מצאנו שאסור לאוכלו אבל רק חלבים של בהמה ולא חלבים של חיה, והתשובה לכך כי בחלב יש רק סיבה אחת לאסור – שתפקיד החלב לכפר על הבעלים בקרבנות, אבל חיה שאין ממנה נקרב על גבי המזבח ממילא אין איסור לאכול חלב חיה, אבל דם כאמור עיקר הסיבה לאסור הוא כי הדם הוא הנפש ממילא סיבה זו אוסרת בין בבהמה והן בחיה והן בעוף, ואילו בגדים מותר ושמא כי דם דגים אינה בדרגת נפש, או שאינה נפש דגים מתחברת לנפש האדם ויל"ע.

איסור דם מיוחד לגרים

שנולד דומה, שאין לגר נפש כנפש יהודי מלידה, ופחדתי לחדש כזאת אבל ברוך ה' מצאתי מפורש בשפתי כהן על התורה שכתב מפורש כן וכן הוא בספרי המקובלים, ומתרץ את שינוי הפסוקים כפי שכתבתי וז"ל: אבל הגר הגר שאין לו נפש עליונה כי לזה נקרא גר צדק שאין לו עלייה יותר מצדק, כמו שאמר בזהוהר (ח"א צ"ו), וברוך שכוונתי לדברי המקובלים.

וייתכן עוד שהיות וליהודי מלידה אכילה דם בהמה פוגם בנפש וזה כמו איסור חפצא שמהות החפץ פסול ורע כדוגמת נבילה המטמטמת את הנפש, ולכן כלפי יהודי כתוב **"כל נפש לא תאכל"** ואילו אצל גר זה רק איסור על הגברא, דהיינו האיסור לא בחפץ עצמו רק על האדם קיים איסור לעשות כן, כי **"חוקה אחת לכם ולגר חוקת עולם"** ולכן כלפי גר כתוב **"לא יאכל"**.

ואשר ימלא ידו לכהן תחת אביו

ואת זה באה התורה ללמד אותנו, שעבודת יום הכיפורים זו עבודה של איש אחד בבית המקדש שהוא בעבודת יחיד מכפר ביום המיוחד על כל חטאי עם ישראל, וזה עוצמה עצומה הנתונה בידי של אדם בודד, ולכן דווקא כאן מוזכר שבנו של הכהן גדול יורש אותו, כי בן של של כהן גדול נולד בקדושה ובטהרה עצומה שלא מצוי כמעט, ולכן הבן הזה מתאים להמשיך מורשת עוצמת אביו לכפר על כל עם ישראל בעבודת יחיד.

ובעת כתבתי זאת התמלאתי רגש ודמעות, כי נזכרתי בשנת חייו האחרונה של **אבי רבי שלום ריינר זצ"ל**, שבערב יום הכיפורים לפני השקיעה התכוונתי לצאת לבית הכנסת בו שימשתי כגבאי עם מלבוש לבן – קיטל ועטוף בטלית להתפלל תפילת כל נדרי.

ובדיוק ברגעים אלו הגיע אבי עם אמבולנס וביקש ממני להצטרף עמו לבית חולים קפלן, וכמובן עזבתי את ילדי

באיסור אכילת דם התורה מביאה כאן התורה כמה הזהרות וכמה טעמים **"כי נפש הבשר בדם הוא"**, **"ואני נתתי לכם על המזבח לכפר על נפשותיכם כי הדם הוא בנפש יכפר"**, וצריך להבין מה פשר הכפילויות בהזהרות.

ואולי התורה באה לומר לנו איסור לאכול או לשתות דם בנפרד מהבשר, ועוד איסור התורה באה לאסור גם דם הנמצא בבשר שחייבים למלוח את הדם ולא לאכול את הדם המעורה בבשר.

ועוד נראה שהכפילות באה ללמדנו שלא רק אסור לאכול דם מחולין ששחטתי, אלא אסור לאכול דם גם מבשר שקיבלנו מחלק הבעלים של הקרבן כדוגמת קרבן שלמים שרוב הבשר אוכלים הבעלים, שלא נחשוב היות והמזבח קיבל חלק מהדם וכיפר או ריצה עלינו בזריקת הדם, אדרבא נאכל את הבשר עם הדם להשוות את אכילת הקרבן לבעלים מכפרת ומתקנת ומרצה את הקרבן, לכן התורה אומרת שגם בקרבן לנו אסור לאכול דם.

ואכן נראה מדברי התורה שיש כמה סיבות לאיסור אכילת דם, טעם ראשון: **שהדם הוא הנפש** ולא מתאים שאדם יאכל דם ויתחבר לנפש בהמה ככתוב ברמב"ן, וזה מתאים

למעניין יראה שהנה התורה משנה מתחילת העניין לסופה, שבתחילה נכתב **"ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני בנפש האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמה"** הרי שהתורה כללה את הישראל והגר יחד באיסור ובעונש הכרת, ואילו בסוף כתוב **"על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכס לא תאכל דם והגר הגר בתוכם לא יאכל דם"** וכאן התורה כותבת משנה באיסור נפרד לישראל ואיסור נפרד לגר?? כמו כן אצל ישראל כתוב לא תאכל, ואילו אצל הגר כתוב לא יאכל האם יש בזה משמעות??

ואולי יש הבדל בין נפש יהודי לנפש גר, שאצל יהודי יש איסור אכילת דם בכדי שלא יתחבר נפש האדם לנפש הבהמה הנמצאת בדם, ואילו אצל גר לא שייך טעם זה, או בגלל שכבר אכל דם בהיותו גוי ונפשו כבר נתחברה בנפש הבהמה, אבל זה דחוק בעיני שהרי גר שנתגייר כתינוק

ראיתי שבספר **מקדש מרדכי** שואל מדוע דווקא בעבודת יום הכיפורים התורה מלמדת אותנו שכן כהן גדול יורש את אביו??

ונראה לי לתרץ על פי הפסוקים הבאים **"וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח ואת הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר: והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה"**.

וראיתי בספר **החינוך** במצוה **רע"ב** שמבאר את ציווי התורה שעל כהן גדול להתחתן רק עם נערה בתולה ולא בוגרת ולא אלמנה, וז"ל: משרשי המצוה, לפי שהעיקר הטוב שבאדם הוא שיהיה לו מחשבת טהרה ונקיות, כי אחרי המחשבות ימשך מעשה הגופות, על כן ראוי לו למשרת הגדול להדבק באשה **שלא קבעה מחשבתה באיש אחר זולתי בו**, שהוא **קדש קדשים**, ומתוך כך יהיה הזרע אשר יתן לו **השם ממנה טהור ונקי ראוי לעבוד בקדושה**.

וטהר לבנו – אחרי מות

והצטרפתי לאבי, ובזמן כל נדרי בבית כנסת הייתי בנסיעה באמבולנס!!

ולאחר שטיפלו הרופאים באבי שסבל קשות, הם שיחררו אותו בליל יום כיפור, ובגלל קדושת היום נשארנו באכסניה בבית חולים של ש"ב הרב ירט שליט"א עד מוצאי היום הקדוש, ואבי ראה בפני את צערי שאני מתפלל יחידי ביום כיפור בלי ריכוז ודבקות ורגש, כי אוזני ועיני וכל ריכוזי היה באבי השוכב ומתייסר רח"ל.

ואבי זצ"ל שהיה איש צדיק וחכם מאוד, חיזק אותי באותה שעה ואמר לי מילים שממש חיזקו אותי באותה שעה ובכל זמן שאני נזכר בהם דמעות עולות בעיני, והוא במוקד דבריו אמר לי: יוחנן בני היקר, דע לך שאין לך מה להצטער על שאתה מתפלל היום לבד בתפילת יחיד ביום הכיפורים, דע לך שמהות עבודת יום הכיפורים הייתה עבודת יחיד, שהכהן גדול עבד לבדו כל עבודות יום

הכיפורים, והוא בעבודת יחיד כיפר לא רק עליו ולא רק על משפחתו ועל שבטו, אלא בעבודת יחיד המיוחדת ליום הכיפורים, הוא כיפר על כל חטאי עם ישראל!! ובני היקר הקב"ה שיודע מרת את ליבך שרצית להיות בתפילת רבים בבית הכנסת במניין שהקמת וארגנת לימים נוראים, לוקח את תפילתך שהתפללת כאן בעבודת יחיד בגלל כיבוד אב, ומחשיבה לעבודת יחיד של כהן גדול ביום הכיפורים!!

ושמעתי את הדברים, ובכיתי ואמרתי לאבי אבי היקר נחמתני!! היה שווה לי לחיות כל החיים רק לשמוע את דבריך אלו המתוקים מדבש והנוגעים לעומק הלב.

ולכן לא פלא שהמושג של עבודת יחיד ביום כיפור קרוב מאוד ללבי, ומקדיש אני את מאמר זה לזכות אבי מורי הצדיק שיהיה נשמתו צרורה בצרור החיים, ושזוכה לעשות לו נחת רוח תמיד בכל ימות השנה אמן ואמן.

ועוד למדתי היטב מאבי זצ"ל להנעים את קיום המצווה, שהרי אבי יכול היה לצאת ידי חובה ולאמר לי הרי אתה זוכה ומקיים מצוות כיבוד אב מה לך להצטער על כך?? ואם היה אומר לי זאת הוא היה צודק כי זה מאוד נכון, אבל עדיין הייתי מרגיש שלמרות קיום מצוות כיבוד אב עדיין הפסדתי את עבודת יום הכיפורים בתפילה בציבור ובהתלהבות ובדבקות, אבל אבי מורי זצ"ל השקיע מחשבה מעמיקה להנעים לי את קיום המצווה, וניחם אותי שלא רק קיימתי את מצוות כיבוד אב, אלא גם הרווחתי ולא הפסדתי את עבודת יום הכיפורים, ככה שמכל הבחינות הרגשתי מצוין ושמח וטוב לב, ומעלה זו מחייבת אותי להנחיל לבני ולתלמידיי.

וכפי שרבים שהכירו את אבי נהנו מהבנתו המעמיקה בנפש האדם וידע לשמח כל אדם בכל מצב, ותמיד מכיריו הרבים מספרים לי עליו מתוך אהבה עזה והערצה רבה, כך עלי לנהוג תחת אבי ובפרט בדור שלנו דור שלא היה כמותו דור שרוצה סיפוקים מיידיים, ודור שיש לו הרבה מאוד מפתים שבנקל אפשר להשיגם וליפול עמם לשאול תחתית, בוודאי החובה עלי להתעמק בנפש האדם ולא רק להנחיל תורה ומצוות כגזירת מלך, אלא להנעים עלי ועל צאצאי ותלמידי את נועם התורה ונועם התפילה וקיום המצוות, ושנזכה כולנו שיקויים בנו "קדשנו בקדשנו במצותך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך – נשבע בכך שנרגיש שהמצוות והתורה טובים לנו ומשביעים אותנו מכל צרכינו והם ממלים אותנו לגמרי שלא יהיה לנו חסר כלל ריגושים ותאוות, ושיקויים בנו ההמשך ושמחנו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת אמן ואמן.

**ערות אשה ובתה לא תגלה לא תקח שארה הנה זמה הוא

ואכן בלומדי תהילים עם תלמידי המצוינים בת"ת תורת אמת בבני ברק, היה קצת קשה מדוע בחר דוד לפתוח את ספרו תהילים ב"אשרי האיש אשר לא הלך בעת רשעים כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה ויללה"? ומדוע במזמור השני דיבר על הגויים שמתאגדים לקלקל את עם ישראל בעבירות ולנתקם מעול מלכות שמים, שבכך הקב"ה לא ישלח את המשיח לגאול את עם ישראל מחמת עונותיהם?? ומדוע במזמור השלישי בו מתחיל דוד לספר על צרותיו ועל התחזקותו בה' אומנם במזמור זה הוא מספר על שברח מפני אבשלום בנו, וזה היה כמעט בסוף צרותיו ולמה הביא זאת ראשונה??

ונראה לתרץ שדוד המלך בפרק א' מסביר לכל יהודי בכל דור ודור עד דור ביאת המשיח איך הוא עצמו ואיך כל יהודי יכול להתמודד ולהצליח בחיים הנכונים ולהתגבר על כל הניסיונות ומשברי החיים, ולכן פתח באשרי האיש אשר לא הלך וכו' שלא התקרב לרשעים ולרוע אפילו לא במקרה, כי על ידי המקרה או התקרבות כלשהיא הרבה פעמים נגררים ונופלים עד לתהומות, אבל זה לבד לא מספיק, כי אם היצר חומד את הרע אז כמה זמן אפשר לחנוק אותו?? הרי בסוף הוא יתפרץ חלילה רח"ל, לכן דוד אומר שחייבים חוץ מסור מרע מוכרח ועשה טוב, דהיינו שחייב אדם להגיע לריגושים חיוביים, ולאהוב את הטוב ושהטוב יתן לו סיפוק מושלם כך כבר לא יצטרך למלאות את סיפוקיו ברע, וגם בהתמידו בחיבורו לטוב באהבה זה יגרום לו להגיע לשנאת הרע ותיעוב הרע, ככתוב "אוהבי ה' שנאו רע", וככה הם זוכים ל"שומר נפשות חסידי" ו"מיד רשעים יצילים".

ומוסיף דוד המלך שלהגיע לריגוש חיובי ולסיפוק חיובי ולשמוח ולהידבק בטוב, שיתקיים בו הפסוק "כי אם

הגמרא במסכת ע"ז יז' מביאה פסוק "מזימה תשמור עלך תבונה תנצרכה" אמרו רבן לרביא מה הכוונה "מזימה"? ובתחילה סברה הגמרא שהכוונה "תורה", שכתוב בה "זימה" והתרגום כתב "עצת חטאין" וכתוב "הפליא עצה הגדיל תושיה", והכוונה כפי שרש"י ביחזקאל טז' מג' על הפסוק "ולא עשית את הזימה" - שאף על פי שאני נתתי דרכך בראשך לא עשית "עצה" לתת לב על תועבותיך לשוב מהם, ומוסיף רש"י שכל "זימה" שבמקרא לשון "עצה" הוא, יש לטובה ויש לרעה.

וממשיכה הגמרא שאם הכוונה לתורה א"כ היה צריך להיות כתוב "זימה תשמור עליך" ולמה כתוב "מזימה"? ומתרתת הגמרא שכוונת הפסוק מדבר זימה (עצה רעה) תשמור עליך תורה.

וראיתי הסבר נפלא שהיצר הרע של עריות קשה מאוד מאוד וכנגדו ה' ברא את התורה שנותנת כוח לנצח את היצר הרע של עריות, כדברי הגמרא קידושינו ל' בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, ודווקא עומק מחשבת התורה כי עצה הכוונה נתינת לב וחקר הלב ומחשבה מעמיקה.

וייתכן שבעיקר חידושי תורה שמחדשים מתוך עומק המחשבה זה מנצח את עומק המחשבה של היצר המביא לידי חטאים, וכן עומק הדמיון של יופי החטא שהיצר מיפהו וגורם לנו להתאוות לחטא עד כדי טמטום, כנגד זה שמחת התורה בפרט שמחת החידוש היא הגורמת לנו שמחה ועונג שנראה לנו כל העולם שמח בשמחתנו בשמחת החידוש, או שיהודי שהתחדש לו חידוש מרגיש התרוממות הרוח כביכול הוא שרוי בעולמות העליונים.

וטהר לבנו – אחרי מות

ובזכות שדוד קיים את מה שכתב במזמור א' הוא הצליח להתחזק ולעמוד גם בניסיון קשה ביותר זה.

ומצאתי הוכחה שאכן זה היה הניסיון הקשה מכולם, כי הנה במזמור ג' המזמור שדוד מספר על בורחו מפני אבשלום, דוד המלך אומר "אני שכבתי ואישנה הקיצותי כי ה' יסמכני", ומסביר רש"י "אני שכבתי ואישנה" - לבי אטום בדאגה ופחד. "הקיצותי" - מדאגתי כי בטחתי כי ה' יסמכני: ובסגון דומה כתב המצודת דוד כשאני שוכב ונרדם מגודל הצער. הקיצותי התעוררתי מהשינה – (מצודת ציון) - הפגתי צערי בזוכרי אשר ה' יסמכני, ומשמע שדוד המלך נרדם מתוך צער ודאגה, אבל כשהתעורר מהשינה הוא התחזק בביטחון שה' יעזור לו.

וקשה שהרי במזמור ד' סיים דוד המלך "בשלום יחזו אשכבה ואישן כי אתה ה' לבדך לבטח תושיבני", ומסביר המצודת דוד בשלום - מבלי פחד אשכבה ואישן – שדוד אומר שהוא נרדם מיד כי הוא בוטח בה', כי מי שדואג ופחד לא נרדם מיד כששוכב כי הוא מלא בדאגות ופחדים המפריעים לו להירדם, אבל דוד נרדם מיד, כי אתה ה' - המושל בכל ובידך הוא להושיב אותי בבטח מבלי פחד.

והנה יוצא שמזמור ג' סותר את מזמור ד', שבמזמור ג' מספר דוד שמרוב דאגות הוא לא נרדם, ואילו במזמור ד' כתב דוד שהוא בוטח בה' ונרדם מיד??

אלא נראה שרק בניסיון הקשה מכולם שמתואר במזמור ג' בו דוד ברח מפני אבשלום בנו רק אז דוד המלך לא נרדם כששכב מרוב דאגה ולחץ, אבל בשאר ניסיונות שעבר בחייו הוא נרדם מיד כי היה לו ביטחון חזק בה' שיציל אותו מכל קושי, ומדוע אכן זה היה ניסיון הקשה מכולם?? למה רק בזו לא הצליח להירדם מיד והיה אכול צער ודאגות??

התשובה היא כי בניסיון זה, דוד המלך פחד לא רק לשלום, אלא כאן הוא חשש מאוד לחילול ה', שאנשים יתמהו איך יתכן שצדיק כמו דוד נענש שבנו מבקש להורגו?? עד כדי כך שהגמרא סנהדרין קז' אומרת שביקש דוד להראות עצמו שיחשבו שהוא עובד עבודה זרה, בכדי שאנשים יגידו שמגיע לו עונש מאת ה' כי הוא פשע בעבודה זרה, אבל גם כביכול פתרון זה למנוע חילול ה', הציק מאוד לדוד המלך שעדיין יש חילול ה' גדול איך יתכן שדוד המלך נעים זמירות ישראל נכשל ונפל לעבודה זרה רח"ל!! ולכן בניסיון זה בלבד היה לדוד קשה להירדם מתוך צער ודאגה על חילול ה' שיגרם וישגורם.

אבל דוד התעורר משנתו הטרופה, והתחזק שה' הטוב ימצא פתרון טוב עבורו שלא יצא חילול ה' חלילה, ולמרות שעדיין לא ידע מה הפתרון כי הפתרון נאמר לו על ידי חושי הארכי שאנשים יודעים שצער זה נגרם לדוד כי התחתן עם יפת תואר במלחמה שיוצא מזה בן סורר ומורה, ובכל זאת עוד לפני שדוד ידע על הפתרון הזה הוא התחזק באמונה כשהתעורר, שה' ישלח לו פתרון מושלם שלא יצא מזה חלילה חילול ה'.

והסיבה שבטח שה' יעזור לו וגם ימנע ממנו חילול ה', כי הוא קיים בשלימות את מזמור א' להיות דבוק בטוב ה' באהבה, ולמאוס ברע.

בתורת ה' חפצו, זה על ידי שיתקיים בו "ובתורתו יהגה יומם ולילה", וכפי שפירש זאת המצודת דוד כי אם - לא סוף הדבר שחלל ונזהר מעצת רשע, כי אם עשה גם את הטוב, כי כל חפצו היה בתורת ה', ובתורתו - בכל עת יחשוב להתבונן במה שהמציא בלבו טעמים וציצים פרחים לתורה!! דהיינו כל הזמן יתעמק לחדש חידושי תורה בכל צורות וחלקי החידוש, כי על ידי חידושי התורה הוא מגיע לשמחה ולדבקות בתורה ולאבה עזה בבורא עולם שברא את התורה הקדושה, ואש שלהבת זו מספקת אותו ומנצחת את אש התבערה של סיפוק לרעה של היצר הרע, וכפי שכתבתי קודם מה שאומרים בתפילה בשבת ויו"ט קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך - שנזכה שיהיה לנו חלק בתורה בהתמדה ובחידושי תורה ואז נשבע בסיפוק טוב וממילא נזכה לוטהר לבנו לעובדך באמת ולא מתוך יצר נסתר המפתה תמיד לעשות רע אלא נזכה להיות אוהבי ה' שנאו רע, כי הלב נטהר מחשק רע.

ובפשטות דברי הגמרא שתחילה כשאדם לומד זה נחשב תורת ה', אבל כשמתמיד בלימוד התורה זה נהפך לתורתו - כשלו, ומלבד ההסבר שעל ידי התמדה בתורה אדם מתחבר לתורה ונהפכת להיות חלק ממנו כביכול - מכוח חיבורו והתמדתו בתורה ימים רבים, אפשר שכלול בזה גם שעל ידי התמדה בלימוד התורה הוא זוכה שתחשב תורתו - כי זוכה הוא להתעמק בה כראוי ולחדש חידושי תורה רבים ולכן התורה נחשבת כתורתו.

ועל אדם כזה טען דוד שהוא חזק עם שורשים חזקים ופריו מתוקים וגם כשאין פירות - אולי הכוונה כשאין לו ברגע זה חידושי תורה שהתחדשו לו, בכל זאת גם "עלהו לא יבול", אלא מועיל לצל לבני אדם, כי תמיד הוא שופע קדושה ויראת שמים על עצמו ועל כל הקרובים אליו.

ואומר דוד במזמור ב' שחיזוק זה ללכת בדרך חיים זו, עזר לו בתחילת ימי מלכותו וגם תעזור בימי ביאת המשיח לעמוד נגד כל הגויים שזוממים לקלקל את עם ישראל בטומאה והסרת לבם מחיבורם לאבינו שבשמים, כי כך הם בטוחים שלא ירצה ה' לגאול את עמו ישראל, ומול רצון הרע של כל הגויים אומר דוד המלך נצליח בעזרת ה' להתגבר נגד הפיתויים, ונגרום שה' יביא את הגאולה על ידי משיח צדקנו כי למרות סערות התקופה והניסיונות נהיה חזקים באמונה ובדבקות בה' ונמשיך להיות קשורים אל אבינו שבשמים, כי גם בדור קשה זה נפעל כדברי דוד להתרחק מרע לגמרי ולדבוק בטוב בחידושי תורה, וכך עד ביאת המשיח יהיו צדיקים שיצליחו לשרוד בקדושתם.

וה' הטוב לא יתן להם ליפול חלילה בטומאת הגויים, אלא הקב"ה יחדש להם את הכוח להילחם ברע ולדבוק בטוב, כאילו היום נולדו לקדושה והקדושה חדשה היא - וההתלהבות מחידושי התורה תהיה כאילו היום ניתנו, כאילו זה היום זה הפעם הראשונה בו זכה לחדש חידושי תורה, וכולו יהיה בהתרגשות מכוח החידוש שזכה לחדש, וכך יצליח להפיל את כל הגויים ועצתם הרעה.

וממשיך דוד במזמור השלישי לספר את הניסיון הקשה ביותר שהיה לו בחייו, והוא שבנו אבשלום ביקש להורגו,

למה זימה – עצה לחטאים נכתבה דווקא בערות אשה??

יתכן שהיות וכתב רש"י שאיסור אשה ובתה זה דווקא כשלקח בנישואין את האם, אבל כשבא על שניהם בלי קידושין ונישואין לאחת מהן, אין את איסור ערוה זו, ולכן כאן שיש כביכול פתח של היתר, היצר נכנס דרך פתח זה לפתות ולתת מחשבת רשע ועצה רעה שיחטא בערוה זו שהיא פחותה בחומריתה משאר העריות.

וכנגד זה, בכוח חידושי תורה שמחפשים למצוא פתחים בתורה לחדש בכל דרך זה מגביל לעצת היצר, וכוח מנצח כוח בס"ד.

וטהר לבנו – אחרי מות

שעיר לעזאזל - לימוד זכות על השטן – הרווח הגדול של עם ישראל ביו"כ

יותר עוד יותר מאיוב, וההוכחה הגדולה מכולם היא שהשטן עצמו השלים עם אברהם אבינו והשלים עמו וחיפש טובו כחבר וידיד נאמן.

ידב אחא גשילה ואמר זאת שהמליץ יושר על השטן אכן לא חיפש נשיקות מהשטן, אלא הוא שמח שהשטן יסכים והסכים עמו, כי בכוח זה דורשים מהשטן ביום כיפור שיקח את השעיר לעזאזל ולא יקטרע על בני אברהם יצחק ויעקב, בטענה שבגלל שלימות אברהם הקב"ה קבע שזכותו תגן על בניו לדורי דורות, ואם לא ימליץ טוב מכחיש וסותר הוא את שלימות כוח אברהם אבינו ואת הידידות שהייתה לו כשהשלים עם אברהם אבינו, ועליו להמשיך להמליץ יושר, וחלילה אם לא יוכח שאין לו אהבה אמיתית ושלימות עם אברהם אבינו, ואם כן השטן ברשותו רק התכווין לצער את איוב הצדיק.

יש להוסיף עוד, שבעצם אם ה' מעיד על איוב שהוא צדיק מושלם שאין כמותו בכל הארץ, אם כן היה על השטן להשלים ולהטיב ולהמליץ טוב גם על איוב, ומדוע החליט השטן להמליץ טוב רק על אברהם הצדיק המושלם?!

אלא יתכן שהשטן ראה שלימות באברהם יותר מהשלימות של איוב במעלה שיש לאברהם אבינו ולדודים ודורות שימשיכו את דרכו, כפי שהעיד הקב"ה על אהבתו לאברהם בראשית י"ח י"ז, "וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה: ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ: כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר", ומעלה זו היתה שלימות אברהם יותר מאיוב לכן על צדיק מושלם זה השלים השטן ואילו לאיוב היה חסר שלימות זו ולכן השטן אהב יותר את אברהם, או שאהב רק את אברהם שהיה מכל הבחינות בשיא השלימות.

דווקא לכן, חייב השטן לא לקטרע על בניו של אברהם אבינו כי מעלת ושלימות אברהם אבינו נובעת מבניו אחריו, ולכן הסכים רב אחא לקבל נשיקה מהשטן העיקר שהשטן יאולץ ביום כיפור יום בו מזכירים זכות אברהם שלא יקטרע על עם ישראל חלילה.

ייתכן שאברהם אבינו זכה שימשיך ממנו עד סוף כל הדורות זרע קודש ההולכים בדרכי אברהם עד ביאת משיח צדקנו, זה בגלל כל המעלות שהזכיר השטן כשלימד זכות על אברהם אבינו, שהכלל השווה בכולם שאברהם שמע בקול ה' בלי להרהר ולפקפק חלילה בציווי ה' למרות שהתוצאות היו נראים כאסון, כגון שהלך לשחוט את בנו ובחזור מהעקידה מתה שרה אשתו, וגם היה עליו לשלם כסף רב לקבורתה למרות הבטחת ה' שארץ ישראל שלו היא, בכל זאת היה תמים עם ה' בלב ונפש.

וללמדנו, שמעלת אברהם שזכה לשלימות היא בתמימות שלא הרהר אחר ה' למרות השאלות והאסונות מסביב שמגבירים את התמימות, ולכן זכה לדורות ישרים מבורכים זרע קודש ממשיכים בדרכו הקדושה, ולכן גם אנחנו לא נהרהר אחר רבותינו כשהיא הוראה אמיתית מאומתת וברורה בפרט כשרוב גדולי ישראל מסכימים עמה ולא חולקים עליה, אלא נפעל לפי הוראותיהם בתמימות בלי מחשבות של פקפוק, וגם כשנראה שיש אסונות בגלל הציות לדברי רבותינו, נזכר נא בניסיונותיו של אבינו אברהם, שמתה אשתו בעקבות העקידה, ובזכות האמונה התמימה התעלה לשלימות האמיתית המשפיעה לדורי דורות.

ואנא זכור נא, אם תזלזל ברבנים שאינם רבני קהילתך, דע לך שבניך בליבם יחשבו הרי רבני קהילה השניה דומים הם בכל מעלה הנראית לרבני קהילת אבי, ואם אבי מסוגל למרות מראם הטוב ותפילתם ולימודם לטעון שהם לא רבנים ולא שווים כלום אלא רשעים הם, בסוף בנך ישדרג את השיטה ויגיד שגם רבני המשפחה רבני אביו, גם הם לא שווים כלום, ורשעים הם ואינם צדיקים בדיוק כפי שהרבנים האחרים לא שווים ואינם צדיקים. ובסוף הבנים יצאו לתרבות רעה, כי יזלזל בכל היקר לך וליהדות, ויבז בקול רם וילעג לרבותיך ולכל היהדות, והדברים מפורסמים וידועים.

אלא תכבד רבותיך, ותלמד בניך לא לדבר סרה ברבנים, אלא חנכם שרבותינו גדולים לא בגלל שאחרים קטנים ורעים, אלא רבותינו הם המתאימים לנשמותינו, וכשתראה בטוב ירושלים כל ימי חיך, תזכה לראות בנים לבניך שלום על ישראל, בנחת ובשמחה ובשלום.

אחרי מות - אין שמחה מושלמת בעולם הזה

במשפחתה 5 כתרים ביום אחד, שאח בעלה – משה מלך, אחיה - נשיא נחשון בן עמינדב, בעלה אהרן כהן גדול, שני בניה ב' סגני כהונה, פנחס בן בנה משוח מלחמה, בכל זאת כיון שנכנסו בניה נדב ואביהו להקריב קטורת ונשרפו נהפכה שמחתה לאבל, ועל זה כתוב "אחרי מות שני בני אהרן".

והנה מצאנו עוד שם **במדרש באות י'**, ר' לוי אמר שחצים היו – נדב ואביהו, כי הרבה נשים היו יושבות עגונות

הגמרא ב"ב טז' רב אחא לימד זכות על השטן שהתכוון לשם שמים בכך שציער מאוד את הצדיק איוב, כי היו לשטן רחמים על אברהם שהיה עמוד החסד ובכל זאת היה נראה שהקב"ה מעדיף את איוב כצדיק שאין כמוהו בכל העולם כולו, וכאב לשטן מה יהיה עם חסדיו וזכויותיו ואהבתו של אברהם אבינו להקב"ה ולבריותיו, ולמה לא גברו חסדי אברהם להחשיבו לצדיק הגדול ביותר.

יש מפרשים שכוונת השטן הייתה שזכות אברהם תלמד זכות על עם ישראל, ובאמת התפלאו המפרשים מה פשר הדבר וכי החליף השטן את תפקידו?!

והחתם סופר מסביר שכוונת השטן הייתה לרעת עם ישראל, שהקב"ה יזכור זכות צדקות אברהם כי על ידי זה הקב"ה ישווה את גדלת אברהם וצדקותו מול פחיתות עם ישראל, ומחמת המרחק העצום בדרגות הקדושה הקב"ה יכעס ויעניש את עם ישראל.

וכפי שכתב הש"ה שלכן באמצע התוכחה כתוב "וזכרתי את בריתי יעקב" וגו' שזה לא לטובת עם ישראל אלא תוכחה לעם ישראל, ראו כי בני גדולי וענקי הדור אתם ובכל זאת לא למדתם ממעשיהם.

ואילו הבן איש חי בבניהו בן יהודע מבאר, שהשטן לא דיבר טוב על אברהם אבינו ע"ה, אלא רק לאחר שאברהם אבינו נפטר, ולא הייתה כוונתו בזה להטיב לאברהם אבינו ע"ה, אלא כדי לעשות רע לאיוב ולהקטין את גדלותו בעני ה'.

לפי דבריהם הק' לכאורה עדיין קשה שאם כן מדוע נישק השטן את רב אחא, הרי בעצם רב אחא גילה מצפוניו הרעים שכוונתו לרעה ולא לטובה, ואיך כתוב בגמרא שרב אחא טוען שכוונת השטן הייתה לשם שמים והתכווין לטובה ואפילו משווה אותו לפנינה שציערה את חנה העקרה בכדי שתתפלל לה' שיהיו לה ילדים?!! כמו כן צריך עיון וכי רב אחא נהנה מהנשיקה של השטן?!! וכי רב אחא חיפש ללמד זכות על השטן?!

אלא יתכן לתרץ שאכן השטן התכווין לטובה – לשם שמים, להמליץ על שלמותו של אברהם אבינו, ככתוב **במשלי** טז' ז' "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו", והיות ואברהם אבינו היה תמים עם הקב"ה ושלם בכל, לכן גם השטן אהב אותו כי לא היה באברהם אפילו נקודה מזערית של רוע או חוסר טוב.

והיות והשטן השלים עם אברהם אבינו דווקא בגלל שלימותו המוחלטת, לכן הוא נלחם שהקב"ה יסכים עמו שהוא מושלם

כתוב במדרש רבה כ' ב' שעם ישראל לא שמחו בעולמי, שהרי לא כתוב "שמח" ישראל בעושי אלא "ישמח", שעתידיים הם בזמן הגאולה השלימה לשמוח במעשיו של הקב"ה, כמו כן כביכול גם הקב"ה לא שמח בעולמו, שהרי לא כתוב "ישמח" ה' במעשיו, אלא "ישמח", שרק בעתיד בזמן הגאולה הקב"ה ישמח במעשיהם של צדיקים.

ומביא המדרש דוגמא שלעם ישראל אין שמחה בעולם הזה, מאלישבע בת עמינדב אשת אהרן שלמרות שראתה

וטהר לבנו – אחרי מות

זזה אכן דוגמא מדוע אין שמחה מושלמת בעולם הזה, כי תמיד ישנם שיקחו את סיבת השמחה ואת הגורם לשמחה ויהפכו זאת לחיסרון ולצער או רוע וכדו' וכידוע.

כמו כן להקב"ה אין שמחה מושלמת בעולם הזה מסיבה זו, כי אין מצוות מושלמות בעולם הזה, כי תמיד יש בו צד או פניה שלא לשם שמים או ישנם שמנצלים לרעה את המצווה וכדו'.

מיתת צדיקים – האם שמחה או צער ובכי? ומה היא מכפרת?

אומנם המדרש ממשיך ומביא שא"ר חייא בר אבא: בא' בניסן מתו בניו של אהרן ולמה מזכיר מיתתן בפרשת אחרי המצווה על יום הכפורים, אלא ללמד שכשם שיום הכפורים מכפר כך מיתתן של צדיקים מכפרת, ומנין שיום הכפורים מכפר שנאמר (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם,

ומדוע המדרש מוסיף עוד מקור למיתת צדיקים שמכפרת, ויתכן שבא ללמדנו שהנה אפר פרה מטהר טמאים מגזירת חוק המלך, אבל כפרת יום כיפור נפסק להלכה שעיצומו של יום מכפר רק עם תשובה, ובא המדרש לפרש שראוי מאוד לנצל מיתת צדיקים לתשובה ולא רק להיטהר כחוק הקיים אצל אפר פרה, כי הטהרה שמשיגים ביום כיפור אינו טהרה לטומאת הגוף כטהרת אפר פרה המטהר מטומאת מות, אלא טהרת הנפש והנשמה שמטיהרת ביום כיפור מכוח התשובה ועצם יום הקדוש.

ולפי זה, אכן במיתת צדיקים עלינו לבכות, ואולי הטעם כפי שאמרתי בהספד, על שרחוקים אנו מדרך השלימות, ועלינו לקבל על עצמנו תיקון מעשנו ולשוב באמת ובישר לבורא עולם, שגם אנחנו נצא נקיים ושלמים מעולם זה, וניכנס לחיים טובים בעולם הבא אמן.

אך עדיין פלא הדבר שהמדרש מחפש הוכחה במציאות שמיתת צדיקים כיפרה בפועל, וז"ל: ומנין שמיתתן של צדיקים מכפרת? דכתיב (שמואל ב נא) **"ויקברו את עצמות שאול"** וכתוב **"ויעתרו אלקים לארץ אחרי כן"**, וכמו כן קשה שבקבורת עצמות שאול כתוב **בשמואל א' לא'** שאול נהרג בקרב עם פלישתים, ותלו את גופו על חומת בית שן, ומשם חטפו היהודים את גופו וקברוהו תחת האלה משך זמן רב, ורק לאחר שנים רבות שדוד המלך מלך על כל ישראל בעקבות מעשה, אז בא דוד וקבר את שאול בקבר מכובד כראוי למלך ישראל, ובכל זאת נחשבת פעולה זו כמיתת צדיקים שמכפרת, והרי זה לא מיתת צדיקים, אלא קבורה מחדש לכבד את הנפטר, ומה ראייה לפטירת צדיקים שמכפרת??

אלא יתכן, שכוונת סיום המדרש, שהכפרה המושלמת ביותר שיש ממיתת צדיקים, זה כשמכבדים את הנפטר ומונעים ממנו ביזיון, וכפרה כזו משפיעה לא רק כפרה רוחנית או סילוק טומאה גופנית, אלא גם משפעת שפע ברכה בעולם הזה למכבדים את זכר הנפטר כראוי.

ולכן, כפי שיצא בפתחי בסעודת שבת תזריע מצורע בתוך השבעה על אמי הצדקת את ספר חפץ חיים, עלה בידי בס"ד בדיוק מאמר נפלא **(שמירת הלשון ח"ב חתימת הספר פרק ד')** על החובה לבן לכבד את הוריו כראוי בחסד וצדקה ומעשים טובים עד שיגידו עליו, אשרי יולדו, אשרי זה שגידלו! וממילא מתעורר על אביו ואמו זכות ורחמים למעלה בשמים.

ולפי מה שכתבתי קודם זה גם משפיע כפרה וברכה גשמית ורוחנית גם לבן היקר שמכבד את הוריו לאחר מיתתן.

ויהי רצון, שאזכה כל ימי חיי לכבד את הורי הצדיקים והיקרים, שיזכו להתעלות כל ימי חיי בגן עדן, וחס ושלום שלא אחטא ולא אביישם חלילה, אלא תמיד להתעלות ולכבדם ולעשות להם טוב אמיתי ונצחי אמן ואמן.

ממתנות להם, מה היו אומרים: אחי אבינו מלך, אחי אמנו נשיא, אבינו כהן גדול, ואנו שני סגני כהונה, איזה אשה הוגנת לנו?! ר' מנחמא בשם ר' יהושע בן נחמיה אמר: (תהלים עח) **"בחוריו אכלה אש"** למה בחוריו אכלה אש? משום בתולותיו לא הוללו.

ונעצם יוצא מ2 המדרשים שסיבת שמחת אלישבע היחוס הגדול, זה עצמו הסיבה להרס השמחה על ידי נדב ואביהוא שבגלל היחוס הגדול לא רצו להתחתן עם פחותות מהם.

במדרש רבה שמות מח' א' מובא משל על פטירת צדיקים, ומשל זה הבאתי בעת ההספד בר"ח על פטירת אמי **הצדקת מרים בת רבי יצחק ע"ה**, **"טוב יום המוות מיום הולדו"**, אמר ר' לוי משל ל2 ספינות אחת יוצאת מהנמל לים הגדול ואחת נכנסת לנמל, זו שיוצאת היו כולם שמחים בה, אבל זו שנכנסת לא היו כולם שמחים בה.

היה שם פיקח אחד שאמר: היפך הדברים אני רואה כאן, שעל זו היוצאת מן הנמל לא צריכים לשמוח ביציאתה, כי יש חששות וסכנות רבות בדרך כסערות ים ושוודדי ים וכו', ואילו זו שנכנסת לנמל צריכים כולם לשמוח בכניסתה, כי יודעים שנכנסת בשלום וניצלה מכל סכנות הים.

כך אדם כשנולד כבר הוא מתחיל את הספירה למיתתו, וצריכים כביכול להיות עצובים בלידתו כי מי יודע איזה חיים יהיו לו, ומי יודע איך יצליח לעבור את משברי וניסיונות החיים, אבל כשהוא מת צדיק יש לשמוח עבורו, כי מעכשיו מצפה לו חיים טובים בגן עדן, כי הצליח לעבור בשלום את משברי החיים, ועליו אמר שלמה (קהלת ז) **"ויום המוות מיום הולדו"**, כדוגמת מה שכתוב על אשת חיל צדיקה שעשתה חסד ומעשים טובים בחייה **"ותשחק ליום אחרון"**, שאיננה פוחדת מיום המוות כי יודעת היא שהולכת לחיים טובים ומושלמים.

וסיימתי ההספד, שלמרות כל השמחה המצפה לצדיק אחר פטירתו, מכל מקום עלינו לבכות בפטירת צדיק, ככתוב כלפי פטירת בני בני אהרן הצדיקים, **"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'"**, ויש הרבה סיבות לבכות, אבל הסיבה שבוודאי יש לבכות, איפה אני מול סיום חייו של הצדיק, שהצדיק הצליח להשלים חייו בקדושה ואני אנא אני בא!! כמה עלי לתקן ועד כמה רחוק אני מקדושת חייו של האדם הצדיק, ועל יש לבכות ולבכות.

והנה במדרש רבה בפרשתנו (יב) א"ר אבא בר אבינא מפני מה נסמכה פרשת מיתת מרים לאפר פרה בפרשת חוקת, אלא ללמד שכשם שאפר פרה מכפר כך מיתת הצדיקים מכפרת, ולפי זה יש עוד מקום לשמחה לכלל הציבור בפטירת צדיקים שהציבור זוכים לכפרה.

אבל מצד שני כתוב במדרש שם: א"ר יודן מפני מה נסמכה מיתת אהרן לשבירת לוחות (בחומש דברים) למלמד שהיה קשה לפני הקב"ה מיתתו של אהרן כשבירת לוחות.

וראיתי הסבר במפורשי המדרש שאכן יש צער לתלמידים שהפסידו שרבים ילמדו תורה והנהגות טובות, אבל יתכן שהקב"ה מצטער מהקדושה העצומה שהפסיקה, שהרי יהודי צדיק שמקיים מצוות הקב"ה נהנה בו יותר ממלאכי השרת, כי להיות קדוש בעולם הזה מלא ניסיונות שווה פי כמה ממעשי המלאכים שפועלים בלי יצר הרע, כמו כן מצאנו שהגאון מווילנא הצטער לפני מותו שבעולם הזה בכמה פרוטות קונים ציצית ומקיימים כל רגע מצווה ואילו בעולם הבא אין אפשרות לאדם לקנות עוד מצוות.

וטהר לבנו – אחרי מות

ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים אשר הם זנים אחריהם

שוב התבוננתי ומצאתי ראייה חלקית לדברי, **באבן עזרא** שמות ח' נב' א"ר ישועה שהמצרים היו עובדים לצאן כי טענו שמזל טלה - **כבש** מושל בארצם, **ולכן לא היו אוכלים בשר**, ומקשה **האבן עזרא** א"כ למה לא יאכלו בשר שור או בשר גדיים? ותירץ שהמצרים היו כבני חס שאינם אוכלי בשר דג חלב וביצים וכל שיצא מחי, ומתעבים האוכל והרועה, ובספר תולדות יצחק מוסיף שלכבוד טלה שהוא מבשר לכן כל המצרים לא יאכלו כל בשר גם גדי ושור: אומנם בהמשך כתב האבן עזרא א"כ למה היה למצרים מקנה? ותירץ שהסוסים והחמורים והגמלים היו למשא ולרכיבה, והבקר לחרישה. והצאן לצמר.

עכ"פ מוכח מדבריו שעיקר תועבת מצרים הוא אכילת בשר, ולא שימושים אחרים, שאפילו בצמר של הצאן השתמשו למלבוש האדם, ויתכן כאמור שהקרבה לשדים לכוחות הטומאה היה מותר למצרים ואפילו את הכבש.

ואכן בדברים לב' יז' על הפסוק "אלהים לא ידעום חדשים מקרוב באו", כתב הרבינו בחיי ילעג להם הכתוב שהם זובחים גם לשדים שאינם אלוה כלל, שנאמר "יזבחו לשדים לא אלוה", שאינם כמלאכים הנקראים אלוה אבל הם אלהים שלא ידעום אבותיהם, כלומר שלא מצאו בהם שום אלהות ושלטנות והם חדשים להם שלמדו לעשות כן מחדש מן המצרים המכשפים, (שעשו בלטיהם - מעשה שדים סנהדרין סז), ומוכח שלמדו מהמצרים לזבוח לשדים.

והגאון הרב פנחס כהן שליט"א הוסיף לחדש, שהאבן עזרא שכתב שהמצרים השתמשו בבקר ובצאן לתשמישיהם, למרות שיכל לכתוב שהשתמשו בהם להקריב לשדים, בכל זאת החידוש הוא שהיה מותר להם אפילו להשתמש בהם לצורכי הגוף, כחרישה ומשא וצמר, העיקר לא לאכילת אדם.

ולכן כאשר היהודים קשרו את השה למיטה בשבת הגדול, ואמרו שהם הולכים לשחוט אותו ולאכול אותו, זה היה סכנה עצומה ליהודים שהמצרים לא הרגו אותם למרות כעסם העצום.

וברוך ה' שבשבת הגדול, התחדש חידוש נפלא זה, שחידד את נס שבת הגדול, וברוך ה' קיבלתי את הסכמת מו"ר רבי ישראל בונם שרייבר שליט"א, ששמע והסכים לדברים.

ואולי יש להוסיף עוד שיש ללמד זכות על עם ישראל, שיתכן שעם ישראל נפלו במצרים בחטא עבודה זרה, כי פחדו מהמצרים שיחרימו להם את כל בקרם וצאנם שלא ישמש את עם ישראל לאכילה, לכן היהודים התחילו לגדל את הצאן ולהקריבם לשם שדים, וכך תשקוט שנאת המצרים מאליהם ולא ישדדו להם את צאנם, ויל"ע.

בזאת יבוא אהרן אל הקודש

ממשיך המדרש "צרי ואויבי ליי" בימות החמה 365 יום "השטן" גימטריא 364 (מעניין שמחשיבים את האות ה' בכלל הגימטריה), שכל ימות השנה השטן מקטרג וביום הכפורים אינו מקטרג, אמרו ישראל לפני הקב"ה "אם תחנה עלי מחנה" של סמא"ל "לא יירא לבי" שהבטחתי "בזאת יבא אהרן אל הקודש".

אומנם קשה שהרי השנה היהודית היא רק 354 יום, ויום כיפור הוא אחת ל-354 יום, ומה מועיל לנו אם השטן לא

כתב רש"י ובהרחבה בראשונים, **אבן עזרא והרמב"ן**, לשעירים - הם השדים, ומלת "עוד" מלמדת שכך היו ישראל עושים במצרים, שהקריבו קורבנות לשדים, והרבינו בחיי מוסיף שהיו ישראל במצרים להוטים אחר החכמה הזאת ונמשכים אחריה מאד לדעת מהם עתידות, וכן משמע כן קצת ברש"י שמות יב' ו' שכתב שהיות והיו עם ישראל שטופים באלילים, אמר להם "משכו וקחו לכם" משכו ידיכם מאלילים וקחו לכם צאן של מצוה, דהיינו במקום להקריב לע"ז? שיקריבו לשם ה', וכפי דברי המדרש רבה בפרשה במשל עם הבן מלך.

נפלא עצום אם כן, מה הניסיון שהיה לעם ישראל בקשירת השה למטה בני ניסן, בלי לפחד מהמצרים שיהרגו אותם על ששוחטים את אלוהיהם? שהרי המצרים עבדו לכבשים כע"ז, הרי עם ישראל היה רגיל לשחוט ולהקריב קורבנות במצרים לשדים? ועי' בטור אור"ח סימן ת"ל ובפרישה שם שזה היה נס גדול שלא רצחו את היהודים על שחיתת הפסח?

והתחדש בס"ד בשבת הגדול תשפ"ב שיתכן שתועבת המצרים כל רועה צאן, הכוונה שהמצרים לא הסכימו שיגדלו צאן לשחיטה למאכל אדם, כי זה ביזיון לאלוהים שלהם, אלא הם הסכימו לגדל צאן להקרבה לע"ז או לשדים, שאין באלו אכילת אדם.

ואכן מדויק כן, שהרי בשנות הרעב כשנגמר למצרים הכסף הם הביאו לו את כל צאנם, וכתוב בבראשית מז' יז' יהי' "ויאמר יוסף הבו מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם אפס כסף, ויביאו את מקניהם אל יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמורים וינהלם בלחם בכל מקניהם בשנה ההוא", הרי מפורש שגם למצרים היה צאן ובקר, אלא המצרים שנאו ותיעבו רועי צאן לאכילת אדם.

אגב בנביא ישעיהו פרק מד' מצאנו שמתלוצץ על עובדי פסלים, שמחציו של העץ עשו פסל, ובחציו השני השתמשו להסקה לאפיית לחם או להתחמם כנגדו, כי זה דבר ביזיון עצום שעץ שממנו עשו אלוהים חציו השני ישמש לאכילת אדם, וכל שכן ביזיון עצום שיאכלו את העבודה זרה בעצמו, לכן תועבת מצרים הייתה אכילת צאן, וגידול בהמות לשם אכילת אדם.

ועיין בריב"א בבראשית מז' ו' שביאר שפרעה ביקש שאם מהשבטים יש גיבורים שישמרו גם על הצאן שלו, ופירש שאדרבא בגלל שהמצרים מייקרים את הצאן שהוא אלוהיהם לכן ביקש פרעה גיבורים שישמרו על הצאן, ואולי שלא יטרף מחיות טורפות כי זה ביזיון לעבודה זרה שנטרפת, ומוכח שאין לה כוח להגן אפילו על עצמה.

במדרש רבה נא' ד' רבנן העמידו פסוק זה ומזמור "לדוד ה' אורי וישעי" כלפי ראש השנה ויום הכפורים, "אורי" בר"ה "וישעי" ביום הכפורים "ממי אירא" "עזי וזמרת יה", "בקרוב עלי מרעים" אלו שרי אומות העולם "לאכול את בשרי" לפי ששרי אומות העולם באים ומקטרגים על ישראל לפני הקב"ה ואומרים לפניו רבש"ע אלו עובדי ע"ז ואלו עובדי ע"ז, אלו מגלי עריות ואלו מגלי עריות, אלו שופכי דמים ואלו שופכי דמים, מפני מה אלו יורדים לגיהנום ואלו אינם יורדים לגיהנום.

וטהר לבנו – אחרי מות

מקטרג יום אחד בשנה של ימות החמה שהוא 365 יום בשנה? הרי הימים לא מכוונים?

והתשובה לכך נפלאה היא, שמצאנו דווקא בקטורת מצאנו כלפי שיא העבודה ביום כיפור שמתייחסים למניין הגויים, שמצאנו במשנה **יומא פ"ד כלפי הקטורת** 368 מנים היו בה **כמניין ימות החמה**, מנה לכל יום ושלושה מנים יתרים שאותם מכניס כהן גדול מלא חופניו ביום כיפור בקודש הקדשים, **וכמוכן** החשבון האמיתי הוא כי יש פעם 36 שנים ולפעמים פעם בשנתיים שנה מעוברת להשלים את הפער בין ימות הלבנה לימות החמה, כי משלימים 30 יום בחודש אדר א', וזה מתאים למלאות פער של 30 יום מתוך 33 שהצטברו במשך 3 שנים אבל היתרה של 3 ימים ברגע שהוא מצטבר לכמות מקדמים לעשות שנה מעוברת פעם בשנתיים), עכ"פ ברגע שחשבון הקטורת היה על פי ימות החמה ממילא יש כוח ביום כיפור על פי לוח היהודי לחול ביום 365 שבו לשטן אין כוח לקטרג.

ואומנם עדיין קשה אם כך למה כל אלול ורוב תשרי אומרים **"לדוד ה' אורי"**, הרי לא ירא ליבי זה רק יום אחד מתוך 365 יום שזה יום כיפור לבד, והרי שאר הימים כולל אלול ושאר הימים שאחר יום כיפור הם בכלל השסד' ימים בהם השטן מקטרג? וגם מדוע ראש השנה הוא יום של **"אורי"**, הרי הוא בכלל השסד' יום שבהם השטן מקטרג?

ואולי דברי המדרש **"ממי אירא"** כי **"עוזי וזמרת קה"** זה הולך על ראש השנה, שבו אנו מקבלים מחדש את מלכות שמים, ועצם ההתחברות להקב"ה **כציווי ה' המלכוני עליכם** שזה עיקר עבודת ר"ה, מביא עמו כח עצום שאין לנו ממי לפחד. כפי שאומרים **לקונה עבדיו בדין**, ובעקרון יתכן שכנגד אימת יום הדין נתן הקב"ה כנגדו תרופה שהיא **"המלכוני עליכם"**.

וייתכן והתשובה לשאלות הקודמות הם לפי המדרש הבא, שבעצם צריך להבין מדוע יש זכות לעם ישראל לקבל יום אחד בשנה שבו השטן לא יקטרג עלינו?!

ואכן בהמשך המדרש **נא' (ה) "בזאת יבא אהרן"** זה שאמר הכתוב **משלי כד' "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה"**, ר' נתן ור' אחא בשם ר' סימון אמר: **אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות**, כנגד **"עיניים רמות"** (דברים ו) **"והיו לטוטפות בין עיניך"**, כנגד **"לשון שקר"** - **"ולמדתם אותם את בניכם"**, כנגד **"ידיים שופכות דם נקי"** (שם) **"וקשרתם לאות על ירך"** - ואולי הכוונה למלבין פני חבירו כאילו שופך דמים, (ואולי בקשירת תפילין של יד בהם עוצר את הדם), כנגד **"לב חורש מחשבות און"** לקיים **"והיו הדברים האלה על לבבכם"**, כנגד **רגלים ממהרות לרוץ לרעה** הוי **"רץ אחר מילה"** שהיא בין ברכים (ואולי רוב הריצה להרע קשור לקדושת הברית ויל"ע), כנגד **"יפיח כזבים עד חמס"** (ישעיה מג) **"ואתם עדי נאום ה'"**, וכנגד **"משלח מדנים בין אחים"** (תהלים לד) **"בקש שלום ורדפהו"**.

ודבר זה לכאורה תמוה שהרי הגמרא אומרת שאין מצוה מכבה עבירה, **והספורנו שמות לד'** כתב בהסבר שכתוב על ה' **"ולא יקח שוחד"** שאין מצוה מכבה עבירה?

ואולי ביום כיפור זה יום מיוחד שבו הקב"ה **הבטיח לנו שחבילות של מצוות מכבות חבילות של עבירות**, ועדיין צ"ע שהרי כתוב שה' לא יקח שוחד? אלא יתכן שחבילות של מצוות מכבים חבילות של עבירות, בפרט כשבא לתקן

עבירות שעשה, אזי כשבא לעשות חבילות של מצוות וכתיאור המדרש שיתקן על צורות החטאים במידה כנגד מידה.

ואכן כאשר בא אדם לתקן חבילות של עבירות מכל הסוגים על ידי מעשים טובים כנגדם, כלול בזה שישתמש באיבריו מהיום והלאה לטובה ולא לרעה, וזה מיסודות התשובה, עזיבת הרשע והדבקות בתורה ובמעשים טובים.

והנה במשך כל ימות השנה, יש עדיין כח לשטן לקטרג למרות שאדם עושה חבילות מצווה לתקן חטאיו, כי העבירות לא נמחקים על ידי המעשים טובים, ורק ביום כיפור שה' מטהר אותנו כמקווה, אזי החבילות מצווה אכן מתקנים את חבילות העבירות החמורות.

ואולי לכן כל חודש אלול ורוב תשרי אומרים את מזמור לדוד ה' אורי וישעי, כי אנחנו מתעוררים לעזוב דרך רשע, ולרוץ לצבור חבילות של מצוות, שבוה נגיע ליום כיפור בחבילות של מצוות ומעשים טובים.

שוב התבוננתי, ויתכן שהיסוד **שמצוה לא מכבה עבירה זה רק מצוה אחת**, אבל **חבילות של מצוות מכבות חבילות של עבירות**, כאשר החבילות של מצווה **מלוקטת מכל סוגי חטאי עבירה ואיברי הגוף** שכנגדם הוא עושה מצוות בכל חלקי גופו מידה כנגד מידה, אכן מועיל תשובה כזו בכל השנה שבכך מטה את הכף לטובה, שאכן יש במשקל צד אחד של עבירות אבל צד הזכויות מטה את הכף כי נוסף גם תשובה לזכויות, אבל ביום כיפור התחדש שאין כלל עבירות בכף חובה, והשנה טובה הרבה יותר מתקבלת תוקף באהבת ה' אותנו כאשר לא רואה בנו עוון כלל.

וחשוב לדעת שהחיוזק הגדול ביותר, הוא בהתמדה בתורה, שהרי אין מצווה מכבה עבירה אבל עבירה מכבה מצווה מלבד זכות התורה שאין עבירה מכבה אותה כפי שמצאנו באשה סוטה שבשכר ששלחה בניה לתלמוד תורה וחיכתה לבעלה שחזר מתלמודו, בזה היא זוכה שלא מתה בבית המקדש אלא הזכות עוזרת לה למות אחרי שנה עד 3 כמובא **במסכת סוטה נא'.**

ואסיים בדברי רבי בנאה שהתחבולות למלחמה ביצר הרע הוא מלבד חבילות המצוות הנ"ל, לעולם ישקיע אדם עצמו במשניות, שאם יתמיד במשנה יפתחו לו שערי תורה בקלות, אם לתלמוד לתלמוד, אם להגדה להגדה, ור' אלעזר בשם ר' יהושע בן לוי אמר **שמשנה היא כמו עמוד ברזל**, כי הוא ירגיש שיש בו ידיעת התורה על כל חלקיה, וזה יגביר בו רצון להכיר לעומק כל חלקי התורה, שרוב הרקע הנדרש קיבל מלימוד המשנה.

ואכן מודה אני להקב"ה שנותן לי אפשרות ללמד משניות לתלמידים מצוינים הלומדים כולם בלי יוצא מהכלל בחשק ובהתמדה מדהימה בת"ת תורת אמת בני ברק, וכמו כן מודה אני לבורא יתברך שנתן לי את החשק להתמיד בכלל מנחת חינוך שיש שבת מעל לשור שנים עם מבחנים חודשיים, כי בזכות המנחת חינוך קיבלתי ידיעה עצומה והיקף מדהים ברוב חלקי התורה לעומק, מחמת גאונותו העצומה של מחבר המנחת חינוך זכותו יגן עלינו, ובכוחו ובזכותו של צדיק זה זוכה אני לחדש הרבה חידושים בהרבה מחלקי התורה שאני מכיר, כי הרבה חלקים בתורה עדיין לא הגעתי.

יהי רצון שזוכה לתקן חטאנו באופן הנכון, שבמקום דכדוך ויאוש על חטאנו כעצת היצר, אדרבא נרוץ בשמחה לדבר מצווה, ובכל החזיתות בהם נפלנו נפעל להיפך במעשים טובים, וכך נצליח להתעלות מאוד ולהחזיק מעמד, כי אדם אוהב לחיות בשמחה, ולא לשבת במרה שחורה ודיכאון חלילה, אלא לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב כל הימים, ונזכה לראות דורות ישרים מבורכים, שרוצים לחיות בשמחה ויראו בעבודתך בשמחה דוגמה לחיים טובים ומושלמים אמן ואמן.

זכה בחלק נעחי, בחיזוק האמונה והקדושה והתורה ומידות טובות, שיהודים רבים יזכו להתעלות ולטהר לבם בזכותך.
ע"י תרומתך לספרי "וטהר לבנו"

מהדורה חדשה 6 כרכים!!!

דמי קדימה במחיר עלות - כ 150 ש"ח.

הנצחה = עמוד 100 דף 200 פרשה 2850 כרך 27000

כל המהדורה 140,000 - 5 הכרכים

קדימה "קח חלק בזיכוי הרבים העצום" - רבים הציל מעוון!!!

מן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל!!! סגב הסכמה נדירה לספר.
שחזא מצטרף לברכה

כי חספר "מעורר מאוד" ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה.
ומן זצ"ל בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות: וטהר לבנו בתורתך
ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך.
כי הוא חידוש עצום וחיזוק אדיר לשבת ולנשמה

יחזק ריער 0527120333 106855@gmail.com

התורמים - הראשונים לדבר מצווה

כרך שישי "מועדים" נתרם

ע"י הרב מיכאל נודל שליט"א משיקגו ארה"ב
לע"ז זקנים וזעירים משרידי טאורוזק רב אחוז עבי נדעל זצ"ל

ר' חיים זיגלבוים שליט"א בן הרב שמואל זצ"ל מארה"ב תרם פרשת "פנחס".
ידידי הראל דנינו מגרב פרשת "בראשית".

וגב' לאורה טובי מתל אביב מזמינה בין 10 ל 20 סטים
ועוד 50 אנשים כבר הזמינו את הסט החדש - אגא ערף שמך בתרומה בל"ג להדפסת הספרים בבקשה.

התשלום לא עכשיו - רק כאשר אראה שיש תרומות לרוב חוצאת המחזורה בס"ד

יהודי יקר - את האמת אתה יודע!!!

עילוי נשמת יקירך בעולם האמת, יהיה בספר שמחזק רבים והשיב רבים וטובים מעון!!!

תרמת - באפשרותך לחלק את הספרים חונם כרצונך הטחור - לישיבות וכוללים ויזכי הרבים אמיני, ולא למטרת רווח!!!

וברא עולם בקנין השלם זה הבנין, כי עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ ולא יפלא מה' דבר.